

Často kladené otázky

(poslední aktualizace 23/04/2024)

Výzvy v rámci programu LIFE-2024

pro standardní akční projekty (**SAP**)

strategické integrované projekty (**SIP**) /

strategické projekty na ochranu přírody (**SNaP**)

podprogramy **Příroda a biodiverzita, Oběhové hospodářství a kvalita života a Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně**

Projekty řešící ad hoc politické a legislativní priority (**PLP**)

Technická pomoc pro replikaci (**TA-R**)

Technická pomoc pro přípravu projektů SIP/SNaP (**TA-PP**)

Provozní granty (**NGO-OG-FPA** a **NGO-OG-SGA**)

Odkaz na [obecné otázky týkající se podání v nástroji IT](#)

Otázky týkající se podprogramu Přechod na čistou energii (CET) naleznete v [sekcí Často kladené otázky na portálu Financování a výběrová řízení](#).

Obsah

1.	Otázky platné pro všechny výzvy.....	3
1.1.	Obecné otázky.....	3
1.2.	Finanční otázky.....	11
1.3.	Klíčové indikátory na úrovni projektu (KPI).....	16
2.	Standardní akční projekty (SAP).....	19
2.1.	Otázky týkající se všech výzev SAP.....	19
2.2.	Otázky relevantní pouze pro SAP Příroda a biodiverzita.....	21
2.3.	Otázky relevantní pouze pro SAP Oběhové hospodářství a kvalita života.....	24
2.4.	Oběhové hospodářství a kvalita života - Téma 7 Nový evropský Bauhaus (NEB)..	26
2.5.	Otázky relevantní pouze pro SAP Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně	28
3.	Strategické integrované projekty a projekty na ochranu přírody (SIP/SNaP)	32
3.1.	Stupeň 1 (projektový záměr).....	32
3.2.	Stupeň 2 (úplný návrh).....	37
4.	Technická pomoc pro replikaci (TA-R).....	43
5.	Provozní granty (OG)	45

1. Otázky platné pro všechny výzvy

1.1. Obecné otázky

Vodítka ke [vzorové grantové dohodě](#) (MGA-model grant agreement) naleznete v [Anotované grantové dohodě](#). AGA - Anotovaná vzorová grantová dohoda je uživatelská příručka, jejímž cílem je žadatelům a příjemcům vysvětlit vzorové grantové dohody EU (obecná vzorová grantová dohoda, jednorázová vzorová grantová dohoda, dílčí vzorová grantová dohoda, vzorová grantová dohoda pro provozní granty a rámcová dohoda o partnerství (FPA) pro programy EU v oblasti financování na období 2021-2027.

Q.1. Kdo může podat návrh?

Jakákoli veřejná nebo soukromá organizace legálně registrovaná v Evropské unii (včetně zámořských zemí a území) nebo v zemích přidružených k programu LIFE ([účastnické země](#)). Podrobnosti jsou popsány v **dokumentu Výzvy v části o Způsobilosti**.

Q.2. V jakém jazyce mám návrh předložit?

Návrh můžete předložit v jakémkoli úředním jazyce EU (abstrakt/shrnutí projektu by však měl být vždy v angličtině). Z důvodu efektivity vám ale důrazně doporučujeme, abyste celou žádost podávali v angličtině. Upozorňujeme, že grantová dohoda, řízení projektu, formální reportování, klíčové výstupy a veškerá komunikace s orgánem poskytujícím grant (Granting Authority) budou muset být v angličtině. Pro úsporu času a úsilí důrazně doporučujeme vypracovat podrobnou rozpočtovou tabulku, která je součástí žádosti, již v angličtině, neboť se stane přílohou grantové dohody.

Q.3. Kde se může projekt LIFE uskutečnit?

Projekty LIFE se musí uskutečnit ve způsobilé zemi (viz 1.1 Q.1). Ve výjimečných případech může program LIFE financovat i činnosti mimo EU. Takové projekty musí splňovat dvě podmínky:

1. Vedoucí projektu („koordinátor – příjemce“) musí mít sídlo ve způsobilé zemi (viz 1.1 Q.1).
2. Žadatelé musí prokázat, že činnosti, které budou prováděny mimo způsobilé země, jsou nezbytné pro dosažení cílů EU (nebo způsobilých zemí mimo EU) v oblasti životního prostředí nebo klimatu. Musí předložit pádné kvalitativní a kvantitativní důkazy o tom, že intervence v zemích EU by nebyly účinné nebo úspěšné, pokud by akce nebyly prováděny také v zemích mimo EU. Podrobnosti jsou popsány v **dokumentu Výzvy v části o Způsobilosti**. Například akce zaměřené na ochranu stěhovavých ptáků v zimovištích, akce prováděné na přeshraniční řece nebo projekty zaměřené na řešení environmentálních problémů, které nelze úspěšně nebo účinně vyřešit, pokud se akce neprovádějí také v nezpůsobilých zemích. (více viz bod 1.1. Q.40)

Navíc cíle způsobilých zemí mimo EU nemohou být v rozporu s cíli EU.

Q.4. Jaký je optimální rozpočet projektu LIFE?

Rozpočet projektu závisí na typu projektu a na Výzvě, do které se hlásíte. Pečlivě si přečtěte **tu část dokumentu Výzvy, která se týká Právního a finančního nastavení Grantových dohod**.

Pro standardní akční projekt nejsou stanoveny žádné specifikace pro rozpočty projektů. Program LIFE v minulosti několikrát spolufinancoval velké ambiciózní projekty s celkovými náklady přesahujícími 5 milionů EUR. Nicméně návrhy malých projektů s celkovými náklady nižšími než 500 000 EUR byly při hodnocení vybrány jen zřídka, a to z důvodu omezeného výstupu, a tudíž nízké přidané hodnoty.

Q.5. Jaké je nejlepší datum zahájení a doba trvání projektu?

Datum zahájení a doba trvání projektu budou stanoveny v Grantové dohodě. Obvykle bude datum zahájení po podpisu grantu. Výjimečně může být z řádně vysvětlených důvodů povolena retroaktivita žádosti, nikdy však před datum podání návrhu.

Doba trvání projektu musí odpovídat tomu, co je nezbytné k dokončení všech činností projektu a dosažení všech jeho cílů. Standardní akční projekty trvají v průměru 3-5 let. Upozorňujeme, že v dokumentu Výzvy (oddíl 10) může být uvedena maximální doba trvání projektu.

V průběhu realizace může orgán poskytující grant prodloužit dobu trvání projektu, a to pouze za výjimečných okolností. Zkušenosti ukázaly, že mnoho projektů LIFE mělo potíže s dokončením všech akcí v rámci navrhované doby trvání projektu, většinou z důvodu nepředvídaných zpoždění a obtíží. Žadatelům se důrazně doporučuje, aby si do časového rozvrhu svého návrhu zapracovali přiměřenou bezpečnostní rezervu (např. 3 až 6 měsíců).

Q.6. Jak rozsáhlý by měl být návrh projektu?

Návrh by měl být co nejstručnější a nejjasnější. Žadatelé by se měli vyvarovat obsáhlých návrhů a neměli by uvádět příliš podrobné popisy projektových oblastí, environmentálních technologií, seznamy druhů atd. Měli byste však jasně a podrobně popsat všechny akce projektu. Stránkový limit, který se na váš návrh vztahuje, je definován v **dokumentu Výzvy, v části věnované Přípustnosti a dokumentům**.

Q.7. Můžeme kromě programu LIFE získat finanční prostředky i z jiných programů EU?

Financování z programu LIFE se nesmí překrývat s financováním z jiných programů EU. Žadatelé musí v návrhu projektu informovat orgán poskytující grant o všech souvisejících finančních prostředcích, které obdrželi z rozpočtu EU, a také o všech probíhajících žádostech o financování z rozpočtu EU. Musí také zkontrolovat, že nedostávají průběžné provozní granty z programu LIFE (nebo jiných programů EU), které by mohly vést ke dvojímu financování.

Orgán poskytující grant si všiml, že do různých programů je předkládán stále větší počet podobných nebo stejných návrhů, a provádí systematické kontroly a křížové kontroly. Neoznámení, že stejný nebo podobný návrh byl předložen do jiného programu (nebo ještě hůře, že již byl dokonce částečně financován), má vážné důsledky.

Q.8. Je možné, aby se někteří příjemci projektu vzdali části podílu na příspěvku EU ve prospěch jednoho nebo několika dalších příjemců projektu?

Maximální výše příspěvku EU, o kterou může konkrétní příjemce požádat, je maximum stanovené v grantové dohodě. Jak je nicméně uvedeno v **dokumentu Výzvy, části 13 Důležité**, příjemci se mohou rozhodnout rozdělit jej jinak v souladu s tím, na čem se dohodli v dohodě o konsorciu.

Q.9. Můj projekt je opětovným podáním žádosti z předchozí Výzvy, ale nemohu na něj uvést odkaz v části A (administrativní formuláře). Kde to mám uvést?

Pokud je váš projekt opakovaným projektem z programu LIFE2020 nebo z předchozího projektu, musíte to uvést v části B (technický popis) v oddíle "1.1 Souvislosti a obecné cíle projektu". Uveďte zde kód a akronym návrhu předloženého v předchozí Výzvě.

Pokud se však jedná o opětovné podání projektu z programu LIFE21, pak jej musíte uvést v části A.

Q.10. Mohu při kopírování tabulky pracovních balíčků odstranit nadbytečné pokyny, například pokyny v položkách "Aktivity" a "Milníky"?

Ne. Všechny pokyny musí zůstat zachovány. Žádné pokyny v dokumentu NEMAŽTE. Celkový stránkový limit byl zvýšen, aby bylo zajištěno rovné zacházení se všemi žadateli. Odstranění pokynů může mít za následek, že váš návrh bude považován za nepřipustný.

Q.11. Je možné předložit části projektu LIFE do jiné výzvy EU k předkládání návrhů, pokud je to jasně vysvětleno v oddíle 6 formuláře žádosti?

Ano, je možné podávat různé projekty do různých programů, i když obsahují některé stejné akce. Příjemci však musí tuto skutečnost otevřeně deklarovat. Orgán poskytující grant pak zkontroluje, zda byl ten jiný projekt úspěšný, a následně zjistí, kde má akci a související náklady snížit, aby nedošlo ke dvojímu financování. Upozorníme však, že tento přístup může být pro žadatele rizikový. Pokud byla akce, která bude krácena, klíčovou akcí, která do značné míry rozhodla o konečném skóre žádosti, pak žadatel riskuje, že celý projekt bude zrušen.

Žadatelé by si navíc měli být vědomi komplikací spojených se zajištěním dokončení ve stejném termínu, což by byla jejich odpovědnost, a také by si měli být vědomi rizika, že budeme jejich projekt LIFE považovat za projekt, který nedosáhl svých cílů.

Q.12. Mám k dispozici tři dopisy o podpoře. Existuje nějaká šablona a jak je mohu nahrát, je tam jen jedno pole?

Pro dopisy o podpoře není k dispozici žádná šablona.

Vezměte prosím na vědomí, že pokud chcete nahrát více dopisů o podpoře, systém umožňuje nahrát pouze jeden soubor v sekci pro nahrávání Části B a příloh. Měli byste tedy soubory sloučit. Vezměte prosím na vědomí, že velikost je omezena (10M). Pokud je výsledná velikost příliš velká, měli byste nahrát soubor, který by měl obsahovat odkaz ke stažení. Mohli byste také použít "ostatní přílohy".

Vezměte prosím na vědomí, že stejná logika platí pro všechny přílohy, které lze nahrát ve fázi předkládání, např. prohlášení o spolufinancování, popis lokalit atd.

Q.13. Kde najdu „identifikátor (označení) výzvy“ (call identifier) a „název výzvy“ (call name)?

Tyto informace jsou uvedeny na 1. straně dokumentu Výzvy, jako např.:

- Název výzvy: Příroda a biologická rozmanitost – Standardní akční projekty (SAP)
- Identifikátor výzvy: LIFE-2024-SAP-NAT

Q.14. Které formuláře by měly být podepsány na úrovni podání?

Ve fázi předkládání se neočekává, že budou do systému nahrány podepsané formuláře, s výjimkou "Prohlášení o spolufinancování" od třetích stran, které se podílejí na financování, pokud je to relevantní.

Podpis grantové dohody a/nebo podpis formulářů o přistoupení se v systému provede pouze u projektů vybraných k financování, a to po přípravě grantové dohody. Více informací naleznete [zde](#).

Q.15. Jak máme vyplnit kategorie a kvalifikaci zaměstnanců ve formulářích, kde se uvádějí informace o účastnících? Máme například použít vlastní označení pro kategorii zaměstnance v naší organizaci a uvést tituly v případě kvalifikací?

Pod pojmem "kategorie zaměstnance" rozumíme název vaší pozice ve vaší organizaci/společnosti, např. "technický manažer" nebo "ředitel oddělení pro styk s veřejností". Při vyplňování této části formuláře je důležité stručně představit pouze "klíčové" zaměstnance, kteří jsou striktně spojeni s hlavními cíli a výstupy projektu. V závislosti na projektu bychom očekávali, že žadatelé představí např. projektového manažera, vedoucího technického experta, marketingový/obchodní profil (pokud je to relevantní), manažera komunikace (pokud je to relevantní).

Q.16. Kde zjistím, které přílohy je třeba přiložit k části B?

V **oddíle 5 Přípustnost a dokumenty** je k dispozici seznam povinných příloh. Můžete se však rozhodnout nahrát nepovinné přílohy, např. mapy, pokud to považujete za vhodné pro srozumitelnost vašeho návrhu.

Když začnete vyplňovat svou žádost na *Funding and Tenders Portal*, v každém případě uvidíte, že systém je nastaven tak, že ukazuje, které dokumenty/soubory jsou povinnými přílohami části B a které nepovinnými.

Q.17. Jak mohu odhadnout množství práce zaměstnanců v rámci pracovního balíčku (Work Package) v části B?

Musíte sestavit odhadovaný počet člověkoměsíců na pracovní balíček a na účastníky. Podle [Obecné vzorové grantové dohody programu LIFE](#) (čl. 6.2) je počet produktivních dnů za rok stanoven na 215 dnů ročně na osobu, tj. 18 dnů = 1 osoba/měsíc.

Q.18. Musí se přidružení partneři (kteří nejsou finančně zapojeni a nedostávají příspěvek z EU) zaregistrovat na Funding and Tender Portal (portálu pro financování a výběrová řízení) a zařadit si vlastní číslo PIC a poskytnout vlastní šablonu "Informací o účastníkovi"(Participant info)?

Přidružení partneři musí mít vlastní PIC a musí být uvedeni v části A; více informací naleznete v oddíle 9.1 "Přidružení partneři" v [Anotované grantové dohodě](#). Ve formuláři Informace o účastníkovi mohou být přidružení partneři:

- buď zahrnuti pod příjemcem, pro kterého by realizovali činnosti
- nebo pokud je jejich zapojení do akce velmi důležité, mohou poskytnout svůj vlastní formulář, aby mohli uvést více informací, které by se využily pro posouzení jejich provozní kapacity (viz **oddíl 7 Finanční a provozní kapacita a vyloučení** dokumentu Výzvy).

Q.19. Musíme předložit životopisy?

Ne. V rámci programu LIFE nežádáme o životopisy; v příloze s informacemi o účastníkovi prosím uveďte pouze nejdůležitější podrobnosti o příslušných hlavních profilech.

Q.20. Zkoušel jsem nahrát soubor *Tpl_detailed budget table* (LIFE) a *participant info* (LIFE) a vždy se mi zobrazí hlášení o chybě kvůli přítomnosti nepovolených znaků. Můžete mi pomoci?

Systém akceptuje pouze alfanumerické znaky, znaky "_" a ".", nic jiného. Proto z pojmenování souborů odstraňte symboly závorek "(" ")".

Q.21. V pokynech k žádosti se píše, že „Milníky a výstupy každého projektu budou spravovány prostřednictvím *Portal Grant Management Systém*“ a v šabloně žádosti se píše, že „U každého výstupu budete muset uvést měsíc, do kterého se zavazujete jej nahrát na tento Portal“. Jak je to s milníky – mají se také nahrávat do Portalu, když v druhém případě nejsou zmíněny?

Na rozdíl od výstupů projektu představují milníky významné etapy nebo události, ale nikoli "výstupy"; jsou to kontrolní body projektu, které pomáhají mapovat jeho průběh. Proto se nepředpokládá, že by milníky byly v průběhu realizace projektu do *Portal Grant Management System* nahrány. Upozorňujeme však, že milníky by měly být vykazovány v oddíle 3.2 části B pro všechny pracovní balíčky.

Q.22. Je možné v průběhu realizace projektu změnit úroveň šíření výstupů, pokud taková potřeba vznikne? Například z veřejné na citlivou? Může být výstup veřejný za určitých konkrétních podmínek, tj. může se stát veřejným až poté, co byl akceptován ke zveřejnění?

Ano, je možné změnit úroveň šíření výstupů prostřednictvím dodatku, který to přiměřeně odůvodní.

Výstup s úrovní šíření PUBLIC (PU) může být zveřejněn na portálu *Funding and Tender Portal*.

Pokud jsou vaše výstupy do určité míry důvěrné, můžete je označit úrovní šíření SENSITIVE (SEN). Tyto výstupy nebudou zveřejněny.

V systému se úroveň šíření pohybuje od veřejné (PU) až po utajovanou v rámci EU (EU Classified). Upozorňujeme však, že úrovně šíření [R-UE/EU-R — EU Classified], [C-UE/EU-C — EU Classified], [S-UE/EU-S — EU Classified] odkazují na Rozhodnutí Komise (EU) č. 2015/444 ze dne 13. března 2015 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU. Tyto úrovně šíření by se neměly používat pro program LIFE.

Q.23. Existuje doporučení pro počet milníků nebo výstupů?

Pro milníky platí stejné doporučení jako pro výstupy – musejí být relevantní a k věci a jejich počet závisí na potřebě a rozsahu projektu. V tomto ohledu se řiďte vlastním uvážením.

Q.24. Můžete více vysvětlit požadavky na bonusové body?

Za prvé, bonusové body lze udělit pouze tehdy, pokud existuje jasná vazba mezi poskytnutým popisem a projektovými činnostmi popsanými v pracovních balíčcích. Udělují se pouze v případě, že jsou splněny všechny přísné podmínky pro různé typy bonusů (např. výjimečné synergie a další vedlejší přínosy).

Synergie. Synergie musejí být výjimečné, jasně popsané, dobře rozpracované a zdůvodněné v návrhu a zahrnuté do úkolů projektu. Projekt musí mít pro tyto další oblasti podstatný konkrétní přínos (přispívat k prioritám/cílům ostatních podprogramů). Tyto přínosy musí být kvantifikovány (tj. prostřednictvím indikátorů KPI) a mělo by se předpokládat jejich monitorování.

Převzetí výsledků (Uptake). Využití konkrétních výsledků jiných projektů musí být jasně ukázáno v logice zásahů (intervencí)/akcích a musí být nezbytné pro dosažení cílů projektu. V návrhu musí být jasně uvedeno, jak budou výsledky jiných projektů EU využity. Pouhý přenos osvědčených postupů a zkušeností, ačkoli je v projektech LIFE vítán a podporován, není pro získání tohoto bonusového bodu dostačující.

Nadnárodnost. Podmínkou pro získání bonusových bodů je realizace projektových aktivit ve dvou nebo více zemích. Spolupráce musí být nezbytná pro dosažení cílů. Kromě toho by měl návrh přesvědčivě popsat přínos činností pro životní prostředí a/nebo klima realizovaných v každé z těchto zemí.

Q.25. Ve formuláři žádosti, část B, oddíl 3.2 Pracovní balíčky a činnosti, je jako jeden z povinných výstupů uveden *plán využití včetně replikační složky / podnikatelský plán včetně replikační složky / "Plán ochrany po ukončení projektu LIFE"*. Který z těchto plánů se vztahuje na kterou Výzvu?

- Plán ochrany po ukončení projektu LIFE: všechny projekty SAP na ochranu přírody (výzva LIFE-2024-SAP-NAT)
- Plán využití včetně replikační složky: projekty ENV SAP a CLIMA SAP, s **výjimkou** projektů blízkých trhu (výzvy LIFE-2024-SAP-ENV a LIFE-2024-SAP-CLIMA).
- Podnikatelský plán včetně replikační složky: pouze projekty blízké trhu v rámci ENV SAP, CLIMA SAP (výzvy LIFE-2024-SAP-ENV a LIFE-2024-SAP-CLIMA).

Další informace o projektech blízkých trhu naleznete v otázkách Q.1 v části 2.3 nebo Q.21 v části 2.4.

Předpokládaný obsah těchto dokumentů je následující:

- **Plán ochrany po ukončení programu LIFE:** dokument popisující, jak bude projekt pokračovat po skončení financování z programu LIFE a jaká opatření jsou nutná ke konsolidaci výsledků, aby byl zajištěn příznivý stav předmětů ochrany a/nebo stanovišť a/nebo aspektů biologické rozmanitosti. Popište prosím jasnou strategii nebo mechanismus, který zajistí, že výsledky projektu budou pokračovat i po skončení období financování.
- **Plán využití:** dokument, který by mohl obsahovat dva níže uvedené body a který by v podstatě podrobně popisoval a představoval plánované činnosti a zdroje (technické a finanční), jejichž

prostřednictvím budou výsledky projektu udržovány a využívány:

- Jasně definování potřebných technických a lidských zdrojů. V případě orgánů veřejné správy definice potřebných správních a legislativních aktů;
 - Jasně definování potřebných finančních zdrojů a určení příslušných finančních zdrojů.
- **Podnikatelský plán:** Podnikatelský plán je dokument, který shrnuje provozní a finanční cíle podniku a obsahuje podrobné plány a rozpočty, které ukazují, jak mají být tyto cíle realizovány. Pomáhá objektivně, kriticky a bez emocí posoudit proveditelnost nového podnikatelského záměru. Slouží jako hlavní zdroj dat a nástroj pro rozhodování.

Q.26. Existuje vzor dohody o konsorciu a kdy by měla být podepsána?

Dohoda o konsorciu by měla být vytvořena a podepsána před podpisem grantové dohody. Jedná se o interní dokument, který by neměl být předkládán pro informaci nebo k nahlédnutí orgánu poskytujícímu grant. Neexistuje pro ni žádný zvláštní vzor, ale další pokyny lze nalézt v Anotované grantové dohodě v článku 7 oddílu 4 "Interní ujednání mezi příjemci – dohoda o konsorciu". Obsahuje také odkaz na dokument, který lze použít jako vodítko a pro inspiraci. Při přípravě dohody o konsorciu se řiďte pokyny obsaženými v článku 7 [Vzorové grantové dohody programu LIFE](#).

Q.27. Můžeme mít různá % příspěvku EU pro jednotlivé příjemce?

Upozorňujeme, že maximální výše příspěvku EU, o kterou může konkrétní příjemce/přidružený subjekt požádat, je dána maximem stanoveným v grantové dohodě. Jak je však uvedeno v dokumentaci k Výzvě v oddíle "13. Důležité", mohou příjemci rozhodnout o jejím jiném rozdělení v souladu s tím, co si dohodli v dohodě o konsorciu.

Q.28. Jak mohu poskytnout přístup k národnímu kontaktnímu místu (NCP)?

Rádi bychom vás upozornili na možnost získat podporu od vašeho národního kontaktního místa (https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life/history-life/life-contacts/european-national-contact-points_en). Pro usnadnění této podpory by bylo vhodné přidat vaše národní kontaktní místo (NCP) v kroku žádosti nazvaném "Participants", a to kliknutím na "Add contact". Poté v části "Project role" použijte možnost "Contact person" a přidejte údaje svého národního kontaktního místa (NCP).

Q.29. Mohu předložit svůj návrh s příspěvkem spolufinancovatele, který bude potvrzen?

V případě, že máte příspěvek od spolufinancovatele, nahrajte laskavě příslušné podepsané prohlášení mezi nepovinné přílohy. Uveďte "Confirmed" (potvrzeno) nebo "To be confirmed" (Bude potvrzeno). Pokud je status "To be confirmed", je třeba tuto skutečnost vysvětlit. Upozorňujeme, že v pozdější fázi, pokud uspějete ve výběrovém řízení, můžete být požádáni o předložení podepsaného prohlášení se statusem "Confirmed" jako podmínku pro podpis grantové dohody.

Q.30. Za jakých podmínek může subjekt ze třetí země získat spolufinancování z programu LIFE?

V čl. 12 odst. 4 a 5 Nařízení o programu LIFE na období 2021-2027 jsou stanoveny podmínky účasti subjektů ze zemí, které se programu LIFE neúčastní:

- Právní subjekty založené ve třetí zemi, která není přidružena k programu LIFE, jsou výjimečně způsobilé k účasti, pokud je to nezbytné pro dosažení cílů dané akce k zajištění účinnosti intervencí prováděných v Unii.
- Právní osoby založené ve třetí zemi, která není přidružena k programu LIFE, v zásadě nesou náklady na svou účast.

Financování subjektů ze třetích zemí je možné pouze za výjimečných a omezených okolností. Každý případ bude posuzován individuálně, ale žádost musí bez pochybností prokázat, že zapojení subjektu ze třetí země je nezbytné k tomu, aby projekt dosáhl očekávaného dopadu na území EU a/nebo v zúčastněných zemích. Subjekt ze třetích zemí však nikdy nemůže být koordinujícím příjemcem. V případě, že by projekt mohl být realizován i bez účasti subjektu ze třetí země, může se tento subjekt účastnit pouze tehdy, pokud má jasně stanovenou úlohu a ponese vlastní náklady (tj. jako přidružený příjemce).

Q.31. Co si představujete pod pojmem relevantní zainteresované strany (stakeholdeři)?

Zásadní je, aby byly zapojeny příslušné zainteresované strany. Relevantními zainteresovanými stranami rozumíme subjekty nebo osoby, které by mohly mít zájem na navrhovaném řešení atd. Např. při identifikaci zainteresovaných stran je relevantní zohlednit rovnost žen a mužů. V návrhu by mělo být popsáno, jak je projekt hodlá zapojit a mobilizovat, aby se zvýšil jeho dopad a aby byl projekt začleněn do širšího kontextu. Měly by být předloženy dopisy potvrzující zájem a podporu projektu ze strany příslušných aktérů a zainteresovaných stran.

Q.32. Můžeme mít více než dva otevřené projekty?

Ano, je možné mít dva otevřené projekty. Viz otázka Q.7 týkající se pravidel dvojího financování.

Q.33. Je vhodné znovu žádat o projekt, který byl v nedávné předchozí žádosti zamítnut?

Ano, je to velmi důležité. Orgán poskytující granty vynakládá velké úsilí a prostředky na to, aby zpětná vazba poskytnutá žadateli byla co nejjasnější a nejkonkrétnější a zahrnovala všechny aspekty, které lze zlepšit. Opětovné předložení projektu je běžnou praxí.

Q.34. Co by měl udělat žadatel, který pro svůj projekt získal pečeť excelence? Je nějakým způsobem umožněno předložit projekt s pečeti excelence jinému zdroji financování?

V současné době neexistuje žádný způsob pro předložení projektu s pečeti excelence jinému zdroji financování. Evropská komise bude přímo informovat národní orgány regionálních fondů o projektech, které získaly pečeť excelence v každé výzvě. Projekty do jiných fondů by mohly předkládat regionální / místní orgány, zejména pokud jsou žadatelé omezeni na jeden region nebo jednu zemi.

Podle čl. 16 odst. 2 Nařízení o programu LIFE mohou projekty s pečeti excelence získat podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) nebo Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

1.2. Finanční otázky

Pokyny ke [Vzorové grantové dohodě](#) naleznete v [Anotované grantové dohodě](#). AGA - Anotovaná vzorová grantová dohoda je uživatelská příručka, jejímž cílem je žadatelům a příjemcům vysvětlit vzorové grantové dohody EU (obecná vzorová grantová dohoda, jednorázová vzorová grantová dohoda, dílčí vzorová grantová dohoda, vzorová grantová dohoda pro provozní granty (SGA) a rámcová dohoda o partnerství (FPA) pro programy EU v oblasti financování na období 2021-2027.

Q.1. Jakou maximální výši finančních prostředků z rozpočtu EU můžeme očekávat?

Maximální výše příspěvku EU závisí na maximální míře financování, která platí pro výzvu, do které jste se rozhodli podat žádost. Pečlivě si přečtete **tu část dokumentu Výzvy, která se týká právního a finančního nastavení grantových dohod**.

Q.2. Platí, že žadatelé již nemusejí uvádět podrobné hodinové nebo denní sazby?

V návaznosti na dohodu AGA a revidovanou dokumentaci k výzvam se použijí měsíční sazby. Pro výpočet a vykazování skutečných osobních nákladů vás odkazujeme na [Anotovanou grantovou dohodu](#).

Q.3. Vztahuje se pravidlo 2 % pro stálé/dodatečné zaměstnance vládních organizací na příjemce v rámci projektů v tomto programovém období 2021-2027?

"Pravidlo 2 % pro veřejné subjekty" se na výzvy programu LIFE 2021-2027 nevztahuje.

Q.4. Je možné, aby náklady na zaměstnance byly pro veřejný subjekt vyšší než jeho finanční příspěvek na projekt? (např. příspěvek na zaměstnance 260,000 EUR, příspěvek na projekt 200,000 EUR)?

Finanční příspěvek každého partnera na projekt a rozdělení nákladů mezi různé kategorie nákladů (včetně veřejných subjektů) podléhá rozhodnutí přijatému samotným partnerstvím. Nicméně upozorňujeme, že odhadovaný rozpočet akce je vysvětlen v Příloze 2 (Vzorová grantová dohoda) / formulář žádosti, administrativní formuláře, část A, oddíl 3 - Rozpočet. Obsahuje odhadované způsobilé náklady a příspěvky na akci rozepsané podle účastníků a kategorií rozpočtu. Na závěr upozorňujeme, že celkový podíl financování nákladů projektu bude v každém případě procentní (jednotlivé podíly jsou uvedeny v příslušných výzvách) ze způsobilých nákladů akce.

Všimněte si, že dříve uplatňované "pravidlo 2 %" již neplatí. Viz předchozí otázka.

Q.5. Lze naturální (věcný) příspěvek použít jako spolufinancování?

Věcné prostředky (naturálie) nelze použít jako spolufinancování na úrovni předložení (v části A rozpočtu). Příjemci mohou věcné prostředky použít na realizaci projektu, nelze je však vykázat jako náklady nebo příjmy.

Q.6. Ve Vzorové grantové dohodě, verze 1.0, oddíl 6.2, strana 26 a 27, jsou poznámky pod čarou 18, 19 a 20 na konci stránky všechny s číslem 20. Jedná se o chybu?

Toto bylo opraveno.

Q.7. Může veřejný subjekt mít přidružený subjekt?

Ano, je to možné.

Q.8. Jakou státní příslušnost mohou mít přidružené subjekty?

Pro přidružené subjekty platí stejné podmínky způsobilosti jako pro příjemce. Více informací naleznete ve zvláštním oddíle (článek 8 - Přidružený subjekt) [Anotované grantové dohody](#).

Q.9. Měli bychom do formuláře žádosti (část B, oddíl 4.4 "Rozpočet") přidat nějaký další popis rozpočtu kromě již zmíněného „viz tabulka rozpočtu“? V případě, že definujeme náklady na pracovní balíček, měli bychom uvést rozpis nákladů na osobní náklady, cestovné, subdodávky, ostatní náklady, nebo pouze celkové náklady na daný pracovní balíček? Jak podrobné musí být odůvodnění jednotlivých nákladů?

V části 4.4 nemusíte nic psát.

Měla by být prokázána odůvodněná vazba mezi náklady a popisy uvedenými v „Podrobné rozpočtové tabulce“ (Detailed Budget Table) a v pracovních balíčcích, jak je podrobně uvedeno v části B, aniž by se však zbytečně opakovaly a/nebo uváděly podrobnosti, které nejsou relevantní jak pro posouzení celkové kvality rozpočtu, tak pro samotnou realizaci a monitorování návrhu (např. není třeba rozčlenit náklady na malé nákladové položky).

Informace či zdůvodnění uvedené v příslušných oddílech „Podrobné rozpočtové tabulky“, zejména ve sloupcích „Popis subdodávky“ a „Zdůvodnění“ (pro "Ostatní přímé náklady"), by měly prokázat a umožnit posouzení nákladové efektivity, poměru mezi kvalitou a cenou a úlohy, resp. nezbytnosti nákladových položek pro realizaci projektových aktivit a dosažení cílů projektu.

U hlavních nákladových položek a položek, které jsou rozhodující pro dosažení rozsahu projektu, uveďte informace o množství (např. plánovaného kupovaného vybavení), jejich jednotkových cenách a pracovním balíčku.

Navíc jak je uvedeno v pokynech v podrobné rozpočtové tabulce, lze u těchto nákladových položek **přidat další řádky pod stávající řádky**, aby bylo možné poskytnout podrobný rozpis v rámci jedné kategorie nákladů pro daného žadatele.

Q.10. Kam mám zahrnout náklady na infrastrukturu?

V části A do oddílu "Rozpočet", do sloupce "Vybavení" (který zahrnuje náklady na vybavení, infrastrukturu a ostatní majetek).

Kliknutím na symbol "?", který se objeví v horní části rozpočtové tabulky, se zobrazí vysvětlení, které náklady či příjmy by měly být zahrnuty do jednotlivých sloupců.

V části B do excelové přílohy "Podrobná rozpočtová tabulka", do řádků "Vybavení (včetně infrastruktury)". Upozorňujeme, že byste zde měli vysvětlit, zda náklady představují plné náklady nebo odpisy.

Q.11. Je stále možné odepisovat průmyslové zařízení na 100 % v rámci projektu, pokud je po ukončení projektu používáno ke stejným účelům?

Pokud to výzva umožňuje, lze o vybavení žádat buď v plné výši nákladů (pokud je v souladu s doložkou o trvanlivosti), nebo jej lze odepisovat podle mezinárodních standardů a vašich interních postupů (článek 6 [Obecné vzorové grantové dohody programu LIFE](#)).

Doložka o trvanlivosti znamená, že příjemci se musí zavázat k tomu, že budou i po skončení akce používat a udržovat způsobilé vybavení nakoupené za plné náklady pro činnosti, které sledují cíle akce, pokud jim orgán poskytující grant neudělí výjimku. Toto vybavení musí být pro tyto účely používáno nejméně po dobu pěti let po skončení akce nebo do konce jeho ekonomické životnosti (tj. do jeho úplné amortizace) - podle toho, co nastane dříve.

Q.12. V dokumentu Výzvy k předkládání návrhů zmiňujete "specifické podmínky způsobilosti nákladů pro tuto výzvu" a u nákladů na vybavení uvádíte "plné náklady + odpisy pro uvedené vybavení". Toto tvrzení je poněkud matoucí, co jsou způsobilé náklady na Vybavení? Plné náklady nebo náklady odepsané během realizace projektu?

Viz předchozí otázka.

Pokud u daného zařízení nejsou splněny podmínky trvanlivosti, měli byste zahrnout pouze náklady na odpisy během doby trvání projektu.

Q.13. Jaký je strop pro způsobilé náklady, u nichž se uplatňují odpisy (vybavení)? Je to pouze polovina pořizovací ceny nebo celá cena a platí toto pravidlo jinak pro veřejné a soukromé subjekty?

V závislosti na výzvě programu LIFE (např. SAP, SIP, SNAP, TA-R) lze náklady na nákup vybavení vykázat v plné výši jako způsobilé náklady, pokud jsou splněny podmínky trvanlivosti (uvedené v příloze 5 [Vzorové grantové dohody programu LIFE](#)).

U výzev, které nepředpokládají doložku trvanlivosti nebo pokud tyto podmínky trvanlivosti nejsou u daného kusu vybavení splněny, byste měli zahrnout pouze náklady na odpisy během doby trvání projektu. Neexistuje žádný předem stanovený strop a toto pravidlo platí stejně pro veřejné i soukromé subjekty.

Q.14. Mohli byste objasnit termín finanční příspěvky, termín v rozpočtové tabulce 3 v části A. Týká se to příspěvků od třetích stran? Stejná otázka se týká Prohlášení o spolufinancování – vztahuje se poskytnutá šablona pouze na organizace, které jsou třetími stranami?

Sloupec "finanční příspěvky/ EUR" se skutečně týká spolufinancování od třetích stran, které poskytují část rozpočtu projektu, jež není pokryta spolufinancováním z programu LIFE nebo jinými zdroji příjmů uvedenými v jiných sloupcích rozpočtové tabulky. Stejně tak Prohlášení o spolufinancování se týká pouze těchto spolufinancujících třetích stran.

Q.15. Z jakých zdrojů a jak mohou být financovány vlastní příspěvky příjemců?

V položce "vlastní zdroje" musí žadatelé uvést výši vlastních zdrojů, které předpokládají, že použijí na realizaci akce. "Vlastní zdroje" se vztahují na zdroje, které má příjemce k dispozici a které nesouvisejí konkrétně s akcí předloženou k financování. Typickým příkladem mohou být finanční zdroje, které příjemce čerpá přímo ze své obchodní činnosti, nebo zdroje pocházející z roční alokace provozních financí daného příjemce (např. veřejná univerzita, která dostává všeobecnou roční dotaci od svého národního ministerstva).

V části "finanční příspěvky" musí žadatelé uvést výši finančních příspěvků, které očekávají nebo již obdrželi z jiných zdrojů. "Finanční příspěvky" se týkají finančních prostředků poskytnutých příjemci třetími stranami, které mají být použity konkrétně na stejnou akci, jako je akce předložená k financování (např. konkrétní grant/dotace financovaná z vnitrostátních zdrojů pro příjemce, která se vztahuje na stejnou akci).

Q.16. Chápu správně, že podle ustanovení dokumentu Výzvy mohou být vlastním příspěvkem platy dobrovolníků? Může být vlastní příspěvek nefinanční, např. provozní náklady na činnost příjemce, mzdy zaměstnanců pověřených realizací projektu apod.?

Vlastní příspěvek je ta část způsobilých nákladů, kterou financuje/platí příjemce sám (tj. nikoliv z příjmů projektu, spolufinancování třetí stranou nebo grantu EU).

Pokud tedy způsobilé náklady činí 100 a EU financuje 60, pak by zbývajících 40 mělo být financováno buď z vlastního příspěvku, pokud neexistují finanční příspěvky (spolufinancování třetí stranou), nebo z příjmů projektu. Pokud se tedy ve výše uvedeném příkladu neočekávají žádné příjmy od třetích stran, tj. spolufinancovatelů, ani z příjmů projektu, pak těchto 40 bude muset být hrazeno z „vlastních zdrojů“ samotného příjemce (což znamená, že příjemce uhradí tyto náklady z vlastních finančních zdrojů).

Pokyny, které máte k dispozici v online nástroji (po kliknutí na "?" se objeví nad tabulkou rozpočtu v části A), ukazují toto:

Income generated by the project
Please enter the expected income generated by the project (revenues).

In kind contributions
Please enter the in-kind contributions you expect to receive (i.e. non-financial resources made available free of charge by third parties) . Not applicable for Horizon Europe.

Financial contributions
Please enter the financial contributions you expect to receive.

Own resources
Please enter the amount of expected own resources used for the implementation of the action.

Upozorňujeme, že věcné příspěvky (naturálie) nejsou v rámci programu LIFE způsobilé.

Dobrovolníci nepobírají plat, takže by v účetním systému neměly být uvedeny mzdové náklady na dobrovolníky. Mohou však být vykázány jako náklady ve formě jednotkových sazeb a jejich výše bude zohledněna při stanovení příspěvku EU (příspěvek EU je tak uměle navýšen). V některých výzvách programu LIFE nejsou dobrovolníci povoleni, proto si prosím přečtete text vaší výzvy.

Provozní náklady jsou pokryty 7%-ní paušální sazbou nepřímých nákladů a jsou rovněž součástí způsobilých nákladů.

Q.17. Jak může subjekt, který zvažuje předložení návrhu do programu LIFE jako koordinátor, předem ověřit svou finanční způsobilost (financial capacity)?

Subjekt může provést samokontrolu pomocí simulačního nástroje pod následujícím odkazem:

<https://webgate.ec.europa.eu/funding-tenders-opportunities/display/OM/Financial+capacity+assessment>.

Veďte prosím v úvahu, že se jedná pouze o simulaci. Pokud je vyžadováno formální posouzení finanční způsobilosti, budete muset projít formálním postupem a konečné rozhodnutí o případných opatřeních, která mají být provedena v návaznosti na výsledek posouzení finanční způsobilosti, zůstává na orgánu poskytujícím grant.

Q.18. Je povolena interní fakturace a fakturace mezi příjemci?

Interní fakturace a fakturace mezi příjemci není v rámci programu LIFE povolena.

Q.19. Jaká omezení má veřejná správa při zadávání subdodávek?

Stejná omezení jako u soukromých subjektů, které se projektu účastní.

Subdodávky mohou pokrývat pouze omezenou část projektu a některé úkoly nesmí koordinátor subdodavatelům zadávat (viz článek 7 [Vzorové grantové dohody LIFE](#)). V rámci programu LIFE je stanoven limit 30 % celkových způsobilých nákladů na subdodávky. Výjimečně může být překročen, ale pouze v dobře odůvodněných případech, kdy nejsou k dispozici potřebné dovednosti k provedení všech činností. Subdodavatelské smlouvy musí splňovat obecné podmínky způsobilosti a měly by být zadávány s využitím obvyklých nákupních postupů příjemce – za předpokladu, že tyto postupy zajišťují subdodavatelské smlouvy s nejlepším poměrem ceny a kvality (nebo případně nejnižší ceny) a že nedochází ke střetu zájmů.

Příjemci, kteří jsou "zadavateli" ve smyslu směrnic EU o zadávání veřejných zakázek, musí navíc dodržovat také platné národní právní předpisy o zadávání veřejných zakázek.

Q.20. Může být zbývajících 40 % spolufinancováno z jiných veřejných prostředků, nebo je příjemce povinen přispět minimálním % vlastních zdrojů? Pokud ano, kolik by toto minimální procento mělo činit?

Zbýající procento, které není financováno z prostředků EU, může být financováno z jiných soukromých nebo veřejných zdrojů, pokud nepocházejí z EU. Příjemce není povinen spolufinancovat z vlastních zdrojů. (Více informací v kap. 1.1.Q.7.).

Q.21. Může příjemce po ukončení projektu prodat nebo pronajmout vybavení třetí straně (nikoliv příjemci), pokud existuje smlouva, ve které je uvedeno, že nový subjekt bude rovněž splňovat podmínku trvanlivosti?

Převod vybavení (ať už bezúplatný, prodej nebo pronájem) na základě doložky o trvanlivosti po ukončení akce není povolen. V doložce o trvanlivosti je uvedeno, že se příjemce/přidružený subjekt musí zavázat, že bude vybavení nadále používat a udržovat.

1.3. Klíčové indikátory projektu (KPI)

Q.1. Jsou nové klíčové indikátory projektu v programu LIFE (2021-27) stejné jako v předchozím programu (2014-2020)?

Ne, nové klíčové indikátory projektu v rámci Nařízení LIFE se liší od předchozích klíčových indikátorů projektu v rámci nařízení. Více informací o nových KPI programu LIFE naleznete v příloze II nového Nařízení LIFE ("Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/783 ze dne 29. dubna 2021 o zavedení Programu pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) a o zrušení Nařízení (EU) č. 1293/2013").

Q.2. Budou muset žadatelé spolu s žádostí předložit soubor KPI v excelu, jako tomu bylo v předchozích výzvách programu LIFE (2014-20)?

Ne, excelový soubor klíčových indikátorů projektu z předchozího programu LIFE (2014-20), který se používal ve stupni úplné žádosti, již není potřeba. Byl nahrazen dynamickými formuláři KPI část C, které budou muset žadatelé vyplnit přímo na *Funding & Tenders Portal* spolu s ostatními částmi své žádosti.

Q.3. Budou muset žadatelé vyplňovat formuláře KPI část C pro projektový záměr (Concept Notes)?

Ne, žadatelé budou vyzváni k vyplnění formuláře KPI část C pouze v případě, že budou předkládat úplné návrhy (např. v jednostupňových výzvách nebo ve stupni úplného návrhu ve dvoustupňových výzvách).

Q.4. Podávám žádosti s různými návrhy v rámci různých výzev programu LIFE a ve stupni úplného návrhu jsou formuláře KPI části C pro každou výzvu jiné. Je to normální?

Ano, v závislosti na výzvě, ve které žádáte, se žadatelům v úplném návrhu zobrazí různé KPI části C:

- a. Všem žadatelům se zobrazí povinná část KPI. Jedná se o horizontální klíčové indikátory projektu, které většinou souvisejí s Oddílem 1 Přílohy II nového Nařízení o programu LIFE (indikátory výstupů a katalytického účinku) a většinou vyžadují odpovědi ano/ne.
- b. Kromě povinné sekce KPI mohou žadatelé v závislosti na výzvě vidět sekci s nepovinnými KPI, které jsou většinou spojeny s Oddílem 2 Přílohy II nového Nařízení o programu LIFE (indikátory výsledků). Tento nepovinný oddíl se může u jednotlivých výzev lišit (např. výzvy CET a výzvy mimo CET).

Q.5. Žádám o financování z programu LIFE a formulář KPI část C obsahuje povinnou a nepovinnou část. Musím zadávat údaje do všech oddílů a všech KPI?

Ne, žadatelé jsou povinni uvést údaje (většinou odpovědi ano/ne) pouze v povinné části KPI. Nejsou povinni uvádět údaje pro dostupné nepovinné KPI. Žadatelé mohou poskytnout údaje u těch nepovinných KPI, které považují za relevantní pro svůj návrh. Pokud však není vyplněn žádný z nepovinných klíčových indikátorů, mohou hodnotitelé zpochybnit přidanou hodnotu a dopad návrhu na životní prostředí, jakož i srozumitelnost návrhu.

Q.6. Chci uvést další KPI, které nejsou uvedeny ve formuláři KPI část C. Mohu to udělat?

Žadatelé mohou vykazovat další KPI pouze prostřednictvím formuláře KPI části C u výzev SAP (NAT, CEQL a CLIMA) a STRAT (SIP/SNAP). V takovém případě mohou žadatelé vybrat z nabídky nepovinné části "Další KPI specifické pro projekt" a uvést hodnoty a jednotky, které považují za vhodné. U ostatních výzev lze takové vykazování dalších KPI provádět pouze prostřednictvím hlavního textu žádosti.

Q.7. Musí se žadatelé u nepovinných KPI řídit upozorněními/pokyny uvedenými v dynamických formulářích KPI části C (např. pokud jde o očekávané zvýšení nebo snížení jednotlivých KPI)?

Ne, žadatelé nejsou povinni dodržovat varování/instrukce. Pokud se jimi však nebudou řídit, riskují, že

jejich návrh bude penalizován, protože se bude jevit jako environmentálně nebo socioekonomicky škodlivý (např. proto, že nemají problematickou výchozí úroveň, nebo proto, že škodlivé emise zvyšují, místo aby je snižovaly).

Q.8. U nepovinných KPI jsou předem nastavené hodnoty. Mohu je změnit?

Ano, žadatelé mohou měnit předem nastavené hodnoty v souladu se specifiky svého návrhu. Doporučujeme však žadatelům, aby se řídili veškerými upozorněními/pokyny uvedenými u jednotlivých KPI. Upozorňujeme, že popis KPI s přednastavenými hodnotami obsahuje zmínku o tomto přednastavení. Pokud žadatelé zjistí u KPI přednastavené hodnoty, které neodpovídají popisu KPI, pak by měli tyto přednastavené hodnoty bez obav ignorovat, protože jsou pravděpodobně způsobeny technickým problémem IT.

Q.9. Mohli by u nepovinných KPI žadatelé uvádět popis s použitím jiných jednotek, než jsou jednotky uvedené ve formuláři KPI část C?

Ne, žadatelé by měli vykazovat hodnoty s použitím jednotek uvedených u každého nepovinného KPI. V opačném případě riskují, že jejich návrh bude sankcionován z důvodu nejasnosti. Použití komentářů k zadání správné jednotky toto riziko nesníží. Pokud žadatelé nemohou uvést hodnoty nepovinných KPI pomocí jednotek předem stanovených ve formulářích KPI části C, pak by měli tyto KPI uvést pomocí možnosti "Další KPI specifické pro projekt" nebo pouze prostřednictvím hlavního textu svého návrhu.

Q.10. Co znamenají symboly "?", "+", "-" a ">" u KPI?

Symbol "?" poskytuje další informace o příslušném KPI. Symbol "+" označuje, že o témže KPI můžete uvádět údaje vícekrát. Kliknutím na "+" se zobrazí nové položky příslušného KPI. To platí zejména pro KPI, které obsahují výběrový panel (např. odpadové hospodářství), a tudíž žadatelé mohou chtít vykazovat hodnoty více prvků (např. v oblasti odpadů mohou chtít vykazovat hodnoty vyřazených baterií a vozidel s ukončenou životností). Znak "-" lze použít ke smazání jednoho ze záznamů provedených pomocí znaku "+". Jakmile kliknete na "+" a vyplníte a uložíte hodnoty KPI, pak se zadané hodnoty zobrazí pod záhlavím tohoto KPI. Vedle hodnot se zobrazí symboly "-" a ">". Pokud kliknete na "-", provedený záznam odstraníte. Pokud kliknete na ">", zobrazí se úplné údaje, které jste zadali v dané položce.

Q.11. Jaký je postup vyplňování dynamického formuláře KPI – část C? Musím jej po vyplnění nahrát spolu s žádostí?

Žadatelé by měli kliknout na část C (je-li k dispozici) v hlavní nabídce návrhu. Pokud je část C – KPI pro jejich výzvu k dispozici, měli by vyplnit dynamický formulář části C – KPI (povinné a případně další relevantní KPI). Jakmile jsou se zadáváním údajů hotovi, měli by své údaje uložit pomocí tlačítka dynamického formuláře "Uložit údaje". V tomto okamžiku mohou také vytáhnout své KPI ve formátu PDF (pomocí tlačítka "View PDF"). Zobrazené PDF systém automaticky zahrne do jejich finálního kompletního PDF návrhu. Žadatelé proto nemusí nahrávat PDF soubor obsahující KPI – část C jako přílohu svého návrhu. Žadatelé by však měli při předkládání svého úplného návrhu zkontrolovat, zda konečný úplný návrh v PDF obsahuje i údaje o KPI – část C. Pokud tomu tak není, jedná se o technický problém IT a žadatelé by měli PDF soubor s KPI nahrát do příloh svého návrhu a informovat o tom IT portálu *Funding & Tenders*.

Q.12. Existuje nějaký limit, kolik lokalit Natura 2000 mohou vybrat v části C v oddíle pro výběr kontextu (Context Selection)?

V závislosti na výzvě LIFE může oddíl s nepovinnými KPI – část C obsahovat oddíl pro výběr kontextu. Tento oddíl (Context Selection) umožňuje žadateli vybrat lokality soustavy Natura 2000, jimiž se jeho projekt hodlá zabývat. Abychom předešli přetížení informačního systému eGrants, důrazně doporučujeme, aby žadatelé omezili počet vybraných lokalit Natura 2000 na méně než 100 a vybrali pouze ty, které mají jasný význam pro projekt (např. kde se

předpokládá provedení konkrétních ochranných opatření, nákup pozemků a/nebo kde bude v přímém důsledku projektu stanoven nový plán péče nebo lokalita). Pokud chtějí žadatelé zahrnout více než 100 lokalit, pak doporučujeme, aby kromě 100 lokalit soustavy Natura 2000 vybraných v části C předložili v části B své žádosti jako obrázek nebo přílohu také další seznam se všemi relevantními lokalitami soustavy Natura 2000. Do části B by měli zahrnout krátký komentář, který na tuto záležitost upozorní.

Q.13. Mohli bychom předem vidět seznam KPI nebo přímo prostředí, prostřednictvím kterého musejí žadatelé klíčové indikátory poskytnout?

Jako pomůcku při uvádění KPI ve vaší žádosti můžete na internetových stránkách programu LIFE najít seznam klíčových indikátorů použitelných pro různé výzvy a zhlédnout příslušnou videoprezentaci KPI, která ukazuje prostředí dynamického formuláře pro KPI – část C programu LIFE. <https://www.youtube.com/watch?v=b6yQFTN09kA>.

Seznam KPI LIFE: <https://cinea.ec.europa.eu/system/files/2022-05/eGrants%20KPIs%20short.pdf>

Video ke KPI programu LIFE (část C): <https://www.youtube.com/watch?v=b6yQFTN09kA>

2. Standardní akční projekty (SAP)

2.1. Otázky týkající se všech výzev SAP

Q.1. Je povinné mít aktivity v několika zemích, a pokud ano, v kolika?

V rámci výzev pro standardní akční projekty není povinné mít aktivity v několika způsobilých zemích (viz 1.1 Q.1). Návrh projektu však může získat v procesu výběru bonusové body, pokud existuje dostatečný důkaz, že nadnárodní spolupráce přispěje k ochraně životního prostředí, přírody nebo klimatu.

V této souvislosti se slovo "nadnárodní" týká spolupráce mezi členskými státy EU nebo spolupráce mezi členskými státy a způsobilými zeměmi, které se účastní programu LIFE podle článku 6 Nařízení LIFE.

Za činnosti mimo způsobilé země nebudou při hodnocení návrhu přiděleny další body.

Q.2. Můžeme do návrhu projektu zahrnout probíhající činnosti?

Ne, akce, které již probíhají před oficiálním zahájením projektu LIFE, nejsou způsobilé. Do svého návrhu můžete zahrnout akce, které se z hlediska četnosti nebo intenzity výrazně liší od předchozích nebo probíhajících činností.

Výjimečně může návrh zahrnovat akce, které byly provedeny a dokončeny v minulosti a které by se v podobné frekvenci nebo intenzitě opakovaly během nového projektu LIFE. V těchto případech musí žadatelé doložit, že by tyto akce nemohly být provedeny bez projektu LIFE.

Q.3. Co znamená "udržitelnost projektu"?

Projekty LIFE představují značné investice a Evropská unie přikládá udržitelnosti těchto investic velký význam. Střednědobá a dlouhodobá udržitelnost znamená, že výsledky projektu jsou zachovány i po oficiálním ukončení projektu LIFE. Projektoví partneři musí zvážit, jak budou investice programu zajištěny, rozvíjeny, využívány, replikovány nebo přenášeny v průběhu projektu nebo po jeho skončení.

Žadatelé by měli ve svém návrhu nastínit strategii úspěšného pokračování, replikace a/nebo přenosu výsledků projektu. Ta zahrnuje úkoly, jejichž cílem je znásobit dopady řešení projektu a mobilizovat širší využití, při kterém bude dosaženo kritického bodu (pro vyvolání žádoucí změny), a to v průběhu projektu LIFE a/nebo v krátkodobém či střednědobém horizontu po jeho skončení. Tyto cíle přesahují rámec pouhého přenosu znalostí a vytváření sítí. Znamenají uvedení řešení vyvinutých nebo použitých v projektu do praxe po skončení období projektu jinde nebo pro jiný účel.

Q.4. Financuje LIFE nějakým způsobem výzkum? Nebo se zaměřuje pouze na vývoj technologií a osvědčené postupy?

Nástrojem, který je specificky zaměřen na výzkum, je program Horizon Europe. Výzkum není hlavním cílem programu LIFE a neměl by být ani hlavním cílem projektu LIFE. V rámci projektu LIFE však může být prováděn omezený výzkum zaměřený na zlepšení a rozšíření dat o znalostech, z nichž projekt vychází. Tento výzkum musí být přísně omezený na cíle projektu a musí s nimi být neoddělitelně spojen a žadatel musí podrobně vysvětlit, jak řádná realizace projektu závisí na těchto výzkumných činnostech, a prokázat, že stávající vědecká základna je nedostatečná, a jak budou dodatečné znalosti využity k provádění akcí v rámci projektu. V takovém případě jsou vědecké publikace považovány za důležité výstupy projektu.

Mějte na paměti, že v souladu s definicí projektů LIFE SAP by projekty vyvíjející novou technologii

měly být realizovány v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosažení dopadů stanovených v kritériu pro udělení grantu nazvaném "Dopad" (Impact) - viz oddíl 9 příslušného dokumentu Výzvy.

Q.5. Mohli byste uvést definici příjmů z akce?

Pokud projekt během svého trvání generuje příjmy, je třeba je vykázat, aby se předešlo situaci, kdy by po sečtení nákladů + grantu LIFE + spolufinancování ze zdrojů mimo LIFE + příjmů bylo celkové číslo financování v rámci LIFE kladné.

Očekávané příjmy projektu by měly být zahrnuty do přehledové tabulky rozpočtu ve formuláři A ve sloupci "Příjmy vytvořené projektem".

Q.6. V šablonách v části B je u několika oddílů uvedeno "n/a pro stupeň 1", co to znamená?

Některé výzvy mohou mít postup ve dvou stupních, v takovém případě by se formuláře s označením "n/a pro stupeň 1" neměly v prvním stupni vyplňovat.

Pokud vaše výzva probíhá jednostupňově, měly by být vyplněny všechny části formulářů.

Q.7. Mohli byste uvést příklady replikačních aktivit? Jaký je rozdíl mezi aktivitami replikace, přenositelnosti, vytváření sítí a dlouhodobé udržitelnosti výsledků projektu?

Replikace znamená, že řešení projektu, který byl vyvinut a realizován, jsou aplikována i jinde ve stejných odvětvích. Přenositelnost se týká strategických projektů a vztahuje se k implementaci v projektu získaných řešení, která jsou aplikována v jiném odvětví a jiných oblastech. Musí se jednat o projekt, který prokázal svou replikovatelnost. Strategie replikace by neměla být zaměřována se strategií šíření nebo vytváření sítí.

2.2. Otázky relevantní pouze pro SAP Příroda a biodiverzita

Q.1. Platí stále pravidlo 25 % rozpočtu určeného na konkrétní opatření na ochranu přírody?

Toto pravidlo již neplatí, nicméně všechny projekty musí mít cíle a výsledky, které jsou SMART (*specific measurable achievable relevant and time-bound*), tedy konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a časově vymezené. To hodnotitelům umožní pochopit, jak důležitý a naléhavý projekt je. Konkrétní a na výsledcích založené aktivity jsou předpokladem pro prioritizaci návrhů. Aby projekty získaly vyšší počet bodů, musí přinést konkrétní a podstatné přínosy a dopady v oblasti ochrany přírody. Čistě intelektuální, akademické nebo výzkumné projekty jsou mimo rámec tohoto programu.

Q.2. Pokud můj projekt spadá pouze do jedné priority politiky (např. plánuji pracovat pouze na přivedení přírody na zemědělskou půdu), bude mít nižší prioritu pro financování? Měl bych se také ujistit, že můj projekt zapadá do některé oblasti intervence ("Prostor pro přírodu" nebo "Ochrana našich druhů")?

Projekt, který je zaměřen na jednu prioritu politiky, nikoli na více priorit, nemusí být z tohoto důvodu nutně znevýhodněn. Žadatelé by však měli mít na paměti, že prioritizace návrhů má dva rozměry: naléhavost ochrany přírody na jedné straně (na základě stavu ochrany nebo statusu předmětů ochrany na červeném seznamu apod.) a priority politiky na straně druhé. Aby žadatelé optimalizovali své šance na získání finančních prostředků, budou muset prokázat, že jejich návrhy spadají do priorit s ohledem na oba rozměry.

Q.3. Lze do návrhu zahrnout inventarizaci cílových prioritních druhů v jedné z kandidátských zemí?

Doporučuje se, aby inventarizace jednotlivých druhů byla do návrhu zahrnuta pouze v případě, že je to nezbytnou podmínkou pro dosažení cílů projektu pro tyto druhy. Žadatelům se doporučuje, aby ve svém návrhu vyargumentovali důvody, proč je inventarizace potřebná, a zahrnuli konkrétní ochranné činnosti zaměřené na dané druhy.

Q.4. Je možné při práci v lokalitě Natura 2000 zahrnout činnosti zaměřené na druhy z červeného seznamu nebo druhy z Přílohy IV? Musí být před ukončením projektu aktualizován standardní datový formulář (SDF) pro danou lokalitu?

Projektové činnosti zaměřené na druhy uvedené na červeném seznamu EU nebo druhy uvedené v Příloze IV Směrnice o stanovištích mohou probíhat uvnitř lokality Natura 2000, pokud jsou v souladu s cíli ochrany této lokality a nejsou s těmito cíli v rozporu nebo je nijak nenarušují. Nicméně se očekává, že hlavním zaměřením projektu jsou ochranné cíle dané lokality u druhů a stanovišť uvedených v přílohách (spouštěcí předměty v rámci soustavy Natura 2000 chráněné Evropskou unií).

Přestože neexistuje striktní požadavek na uvádění těchto druhů ve standardním datovém formuláři (*Standard Data Form*) Natura 2000, doporučuje se členským státům, aby poskytly informace o jejich výskytu v oddíle "3.3 Další významné druhy rostlin a živočichů (nepovinné)".

Q.5. Mohu do rozpočtu projektu zahrnout náklady na návštěvnické centrum?

Návštěvnické infrastruktury nejsou a priori způsobilé. Ve výjimečných případech však může být vytvoření návštěvnické infrastruktury malého rozsahu způsobilé, pokud jsou splněna všechna následující kritéria:

- (i) Taková infrastruktura je nezbytná pro dosažení cílů projektu a musí jasně souviset s hrozbami/tlaky, které projekt řeší.
- (ii) Investice do infrastruktury je v porovnání s celkovým rozpočtem projektu omezená a je nákladově efektivní.
- (iii) Investice nemůže být financována z jiných finančních nástrojů na regionální, národní nebo unijní úrovni. Žadatel by měl v návrhu zdůvodnit, proč nelze k financování této investice použít jiné zdroje financování.

Q.6. Může být můj projekt zaměřen na domácí včely?

Ne. Projekt může být zaměřen pouze na volně žijící rostliny a živočichy a přírodní a polopřírodní stanoviště.

Q.7. Pokud je projekt zaměřen na 4 druhy uvedené v Příloze V a pouze 3 jsou U2-. Jaké spolufinancování se použije?

Určitě ne 75 %, protože ne VŠECHNY zacílené druhy jsou buď prioritními druhy v přílohách Směrnice o stanovištích (tj. druhy s hvězdičkou), nebo druhy v nepříznivém – špatném stavu ochrany s klesajícím trendem (U2-) v biogeografických hodnoceních oblastí na úrovni EU a na národní úrovni, nebo ohrožené druhy z evropského červeného seznamu nebo se statusem horším.

Projekt může mít nárok na 67 %, protože je jasně zaměřen na prioritní druhy (3 ze 4) na základě kritéria U2 – stav ochrany.

Q.8. Pokud budeme žádat o 75 % spolufinancování, ale projekt bude následně vyhodnocen jako projekt s nárokem na 67 % spolufinancování, bude naše žádost zamítnuta?

Žádost nebude zamítnuta, ale může to mít dopad na bodové hodnocení kritéria 4 "Zdroje". V případě, že bude projekt úspěšný, bude třeba ve fázi revize upravit míru spolufinancování.

Q.9. V případě, že je projekt zaměřen na obnovu stanovišť EU mimo N2000, je povinné označit lokalitu jako lokalitu N2000? Existují jiné prostředky, které jsou v souladu s požadavky programu LIFE?

Pokud opatření zahrnují získávání půdy a obnovu stanovišť, měla by být danému území poskytnuta nejvhodnější právní ochrana (národně chráněná oblast, Natura 2000 atd.). V případě jiných investic, které zahrnují snížení tlaků a ohrožení (např. přehrazení příkopů nebo snížení odtoku dusíku ze zemědělské půdy) na pozemcích, které samy o sobě nemají vysokou přírodní hodnotu, jež by odůvodňovala vyhlášení chráněného území, ale fungují jako nárazníková zóna kolem lokalit Natura 2000 a/nebo chráněných oblastí, je třeba uzavřít dlouhodobou smluvní dohodu (nejméně na 30 let), která zajistí, že tlaky a ohrožení budou nevratně zmírněny. Pokud z nějakých důvodů není právní ochrana/smluvní dohoda možná, měl by žadatel předložit důkladné odůvodnění a jasné důkazy, že investice, která má být provedena, je podložena příslušným územním plánem na nejvhodnější správní úrovni. V této souvislosti lze podpořit i soukromé iniciativy na ochranu půdy.

Další podrobnosti naleznete v části 2 "Další podmínky" dokumentu Výzvy.

Q.10. Do jaké míry je nutné zajistit přesná měření v případě obnovy stanovišť?

Hodnotitelé posoudí technické a finanční kvality návrhu, pokud jde o jasnost popisu navrhovaných opatření a nákladovou efektivitu návrhu. Je proto v zájmu žadatele, aby byl v tomto ohledu co nejjasnější.

Q.11. Je nutné se zaměřit především na lokality Natura2000 v projektu, kde je jen několik chráněných území kvůli omezením městského prostředí?

Jak je uvedeno v Nařízení o programu LIFE (LIFE Regulation), implementace právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody je klíčovou politickou prioritou programu. Neexistuje však požadavek, aby byly do daného návrhu zahrnuty lokality Natura 2000.

Q.12. Je v rámci projektů zaměřených na přírodu způsobilá velká infrastruktura, jako jsou ekodukty nebo rybí přechody?

Způsobilé mohou být investice do infrastruktury, která je nezbytná pro dosažení cílů projektů v oblasti ochrany přírody, a pro tyto investice není stanoven žádný finanční strop. Je třeba splnit následující podmínky:

- (iv) Součástí projektového partnerství by měl být subjekt, který přímo vlastní nebo bude

vlastnit infrastrukturní aktiva.

- (v) Je prokázáno, že investici nelze financovat z jiných fondů EU, národních nebo regionálních fondů.
- (vi) Pokud infrastruktura funguje jako migrační koridor (např. ekodukty, rybí přechody), je třeba předložit důkazy, že je nezbytná pro zajištění propojení a pohybu druhů.
- (vii) Nachází se uvnitř soustavy Natura 2000. V případě, že se nachází mimo soustavu Natura 2000, musí být dlouhodobý ochranný účel infrastruktury zajištěn nejvhodnějším způsobem (např. územním plánováním, smluvními ujednáními).

Další podrobnosti naleznete v části 2 "Další podmínky" dokumentu Výzvy.

2.3. Otázky relevantní pouze pro SAP Oběhové hospodářství a kvalita života

Q.1. Co jsou to projekty blízké uvedení na trh („close-to-market“) a existují pro ně specifické požadavky?

Projekty blízké uvedení na trh jsou standardní akční projekty (SAP), jejichž cílem je nejen poskytovat lepší environmentální řešení, ale také zajistit, aby tato řešení byla široce přijata společnostmi obecně a zejména ekonomikou prostřednictvím výslovně tržně orientovaného přístupu.

Neexistují žádné konkrétní požadavky na to, kdo by měl být koordinujícím příjemcem, nicméně se očekává (i když formálně není vyžadováno), že do konsorcia bude zapojena alespoň jedna společnost, která může zaručit realizaci tržního přístupu.

V pokynech obsažených ve formulářích standardní žádosti (SAF) jsou uvedeny konkrétní požadavky na projekty blízké uvedení na trh (např.: cílová výrobní kapacita by měla být v průmyslovém/komerčním měřítku již v průběhu projektu), proto věnujte těmto specifickým požadavkům zvláštní pozornost.

Stejně jako u všech projektů SAP musí i projekt „close-to-market“ obsahovat povinný pracovní balíček nazvaný „Udržitelnost, replikace a využití výsledků projektu“, do kterého budou obvykle zahrnuty všechny činnosti zaměřené na dosažení trhu a povinný výstup Podnikatelský plán včetně replikace.

Q.2. Jsou povoleny osvědčené (nejlepší) postupy, a pokud ano, za jakých podmínek? Dostávají inovativní projekty více bodů? Kde jsou definice?

Definice "osvědčeného postupu" a "inovatívních technik, metod a přístupů" jsou součástí definice SAP, kterou naleznete v oddíle 2 dokumentů k výzvě: [*Projekty SAP představují "tradiční projekty LIFE", jejichž cílem je:*

- *vyvíjet, demonstrovat a podporovat inovativní techniky, metody a přístupy "Inovativními technikami, metodami a přístupy" se rozumí řešení, která jsou nová v porovnání se současným stavem na úrovni členských států a odvětví a která jsou prováděna v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosažení dopadů stanovených v prvním odstavci kritéria pro udělení nazvaného "Dopad".*
- *přispívat ke znalostní základně a k uplatňování osvědčených postupů. "Osvědčenými postupy" se rozumí řešení, techniky, metody a přístupy, které jsou vhodné, nákladově efektivní a nejmodernější (na úrovni členských států a odvětví) a které jsou prováděny v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosáhnout dopadů stanovených v prvním odstavci kritéria pro udělení nazvaného "Dopad".]*

SAP, které zavádějí osvědčené (nejlepší) postupy, jsou tedy povoleny, ale pouze pokud lze za takové považovat ve srovnání s nejmodernějšími variantami na úrovni členských států nebo v konkrétním odvětví. Jinými slovy, řešení, které lze považovat za osvědčený postup na regionální úrovni, ale ne na národní úrovni, protože v jiných regionech téhož členského státu jsou zavedeny pokročilejší osvědčené postupy, nebude způsobilé.

Podobně považujeme projekt SAP za inovativní, pokud realizuje řešení, které lze považovat za nové na národní úrovni nebo při jeho aplikaci v určitém odvětví (např.: technologie známá a používaná ve Francii v souvislosti s nakládáním s odpady, která nebyla nikdy použita ve Francii v odvětví nakládání s odpadními vodami).

Popis současného stavu na národní úrovni je pak rozhodující pro určení, zda lze projekt považovat přinejmenším za osvědčený postup, a zda je tedy způsobilý pro výzvu.

Formálně se inovativním systémům SAP na rozdíl od systémů osvědčených postupů nepřidělují žádné body navíc. Některá prioritní témata popsána v oddíle 2 dokumentu výzvy však vyžadují realizaci inovativních řešení. V těchto případech získají návrhy, které tento požadavek nesplňují, nižší počet bodů v kritériu pro udělení grantu č. 1 (Relevance), které mimo jiné vyžaduje posoudit, "do jaké míry je návrh v souladu s popisem obsaženým ve výzvě k předkládání návrhů, případně včetně jejich konkrétních priorit".

Q.3. Můžete uvést příklady dvouletého a desetiletého projektu týkající se počáteční a konečné úrovně technické připravenosti (TRL)?

Výzva nepředepisuje určité úrovně technické připravenosti (TRL). Měli byste mít na paměti, že projekt LIFE by měl umožnit dosažení dostatečně věrohodných a ambiciózních přínosů pro životní prostředí během doby trvání projektu a/nebo krátce po jeho skončení.

Q.4. Jsou nákupy pozemků způsobilé pro projekty oběhového hospodářství a kvality života?

Ano, jsou. Avšak pouze při splnění podmínek uvedených v čl. 6.2 - D.2 "Způsobilé a nezpůsobilé náklady a příspěvky" [Obecné vzorové grantové dohody programu LIFE](#). Žadatel se musí v návrhu zabývat každou z těchto podmínek a vysvětlit, jak je každá z nich splněna nebo bude splněna v průběhu projektu. Tyto podmínky se týkají například příspěvku k integritě soustavy Natura 2000, záruky, že v dlouhodobém horizontu bude pozemek využíván v souladu se specifickými cíli programu LIFE, skutečnosti, že nákup pozemku je jediným nebo nákladově nejefektivnějším způsobem dosažení požadovaného výsledku ochrany přírody atd.

Q.5. Financuje program oběhového hospodářství a kvality života výzkumné činnosti, konstrukci a analýzu pilotního projektu a patentování inovace?

Viz otázky a odpovědi "Financuje program LIFE nějakým způsobem výzkum?" v části 2.1 týkající se financování výzkumných činností.

V souladu s definicí projektů LIFE SAP by projekty vyvíjející novou technologii měly být realizovány v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosažení dopadů stanovených v kritériu pro udělení nazvaném "Dopad" (viz oddíl 9 příslušného dokumentu k výzvě). V tomto smyslu jsou konstrukce a analýza pilotního projektu a patent inovace náklady, které jsou obvykle způsobilé k financování, pokud splňují podmínky způsobilosti nákladů uvedené v čl. 6 [Obecné vzorové grantové dohody programu LIFE](#).

Q.6. SAP-ENV-GOV: Jelikož je tato kategorie nová: jaké jsou nejdůležitější otázky, které musí návrh řešit, aby byl způsobilý?

SAP-ENV-GOV zahrnuje všechna témata specificky související s životním prostředím (*kromě přírody a biodiverzity*) a oběhovým hospodářstvím, která byla v minulosti začleněna do širší výzvy LIFE Governance&Information (GIE). Aby byl návrh v rámci SAP-ENV-GOV způsobilý, musí být zaměřen alespoň na jedno ze tří dílčích témat a souvisejících priorit Oběhového hospodářství a kvality života, které jsou výslovně uvedeny v dokumentu výzvy (1. podpora rozhodovacího procesu veřejné správy a dobrovolných přístupů, 2. zajištění souladu s předpisy v oblasti životního prostředí a přístup ke spravedlnosti, 3. změna chování a zvyšování povědomí), a také musí splňovat kritéria způsobilosti a kritéria pro udělení podpory popsaná v dokumentu výzvy společném pro SAP-ENV-Environment. V souladu s programem SAP Environment bude proto pozornost věnována také KPI a udržitelnosti projektu.

Q.7. LIFE-2024-SAP-ENV-ENVIRONMENT: Tato výzva má velmi praktický přístup. Může být v této výzvě řešeno politické rozhodování? Může být politika cílovou skupinou?

Ano, zkušenosti s projekty LIFE ukazují, že mají tradičně politický dopad a pomáhají formovat rozhodovací proces v oblasti životního prostředí. Cílovou skupinou tedy mohou být politici a osoby s rozhodovací pravomocí. Je to však považováno za doplněk k technickým akcím, které tvoří jádro projektu. Pokud se váš projektový záměr týká činností zaměřených na politické rozhodování jako hlavní činnost, doporučujeme podat žádost v rámci LIFE-SAP-ENV-GOV nebo LIFE-SAP-NAT-GOV v závislosti na řešeném tématu. Další informace naleznete v dokumentech k výzvě.

Q.8. SAP-ENV-GOV: Jsou projekty budování kapacit pro veřejnou správu a/nebo jiné projekty správy v životním prostředí určeny také k dosažení přímých přínosů pro životní prostředí (např. výsledky v oblasti kvality vody u projektů implementujících Plány řízení povodí nebo Plány pro zvládání povodňových rizik)? Jsou povinné konkrétní KPI?

Návrhy projektů předkládané v rámci SAP-ENV-GOV musí povinně vyplnit KPI (oddíl C formuláře žádosti). Pro správu v oblasti životního prostředí nejsou stanoveny žádné konkrétní indikátory. Je však možné přidat specifické indikátory pomocí možnosti "ostatní". Důrazně se doporučuje, aby byly uváděny nejen KPI týkající se změny chování a zvyšování povědomí, ale aby byly v rámci možností zahrnuty i přímé a/nebo nepřímé přínosy pro životní prostředí (např. snížení množství látek znečišťujících ovzduší, vodu, používání chemických látek atd.).

Q.9. LIFE SAP ENV: Může být můj projekt zaměřen na environmentální vzdělávání/osvětu?

Ano, podívejte se prosím na speciální podtéma a odpovídající priority Oběhového hospodářství a kvality života v rámci LIFE-SAP-ENV-GOV.

Q.10. Dopravní témata CLIMA Transport a Circular Economy & Quality of Life AIR jsou často podobná. Poskytnete nějaké návrhy, jak vybrat to správné?

Přístup k výběru správného podprogramu by mohl být založen na environmentálním problému, na který se v konkrétním kontextu projekt primárně zaměřuje. Pokud je hlavním problémem špatná kvalita ovzduší v určité oblasti/městě, na které je projekt zaměřen, pak má projekt příslušný cíl "kvalita ovzduší" a látky znečišťující ovzduší (např. PM, NOx atd.) představují hlavní ukazatele pro popis dopadů. V tomto případě lze kvantifikovat i vedlejší přínosy související se zmírněním emisí skleníkových plynů. A naopak, pokud je projekt zaměřen např. na strategii zmírnění změny klimatu v určitém odvětví (např. v automobilovém průmyslu), je hlavním ukazatelem snížení/vyhnutí se emisím CO₂ekv: v tomto případě může téma CLIMA lépe odpovídat účelu projektu a snížení znečištění ovzduší představuje vedlejší přínos.

Q.11. Nabízí LIFE podporu/poradenství při tvorbě podnikatelského plánu?

Podpora při vývoji nebo přípravě podnikatelského plánu je způsobilá.

2.4. Oběhové hospodářství a kvalita života – Téma 7 Nový evropský Bauhaus (NEB)

Q.1. Jaké jsou hlavní prvky, podle kterých se projekt kvalifikuje jako projekt Nového evropského Bauhausu?

Koncept iniciativy Nový evropský Bauhaus spočívá v tom, že přechod je stejně tak kulturní a sociální záležitostí jako ekologickou. Cílem iniciativy NEB je transformovat různá odvětví ekonomiky, zejména zastavěné prostředí, aby přispěla k Zelené dohodě (Green Deal) a ke zlepšení kvality života všech občanů. Tři základní hodnoty pro to, aby se projekt stal projektem NEB, jsou: krásný, udržitelný a společný. Tři postupy, které popisují způsob práce založený na NEB, jsou: participativní přístup, víceúrovňové zapojení a transdisciplinární přístup. Projekt NEB může mít různé úrovně ambic, pokud jde o tři základní hodnoty a tři pracovní principy. Čím vyšší je úroveň ambic, tím více se projekt kvalifikuje jako odpovídající tématu Nový evropský Bauhaus.

Další podrobnosti naleznete na „kompasu“ New European Bauhaus Compass.

Q.2. Je důležité, aby výsledky mého projektu byly jasné a měřitelné?

Ano, stejně jako v případě všech projektů LIFE, i v případě projektů NEB, navzdory jejich výrazně mezioborové a průřezové povaze, musí být skutečný dopad na životní prostředí a na další odvětví, která ovlivňuje, jasný a měřitelný. Za tímto účelem je nezbytné, aby výchozí situace byla popsána co nejúplněji a nejpodrobněji a aby dopady projektu byly měřeny prostřednictvím odpovídajících KPI. Pokud se například v rámci projektu uplatňuje vysoký počet různých technologií a přístupů, je důležité poskytnout odpovídající informace o jejich individuální výkonnosti a současném stavu modernity, resp. pokročilosti. Do návrhu by měly být v co největší míře zahrnuty ilustrace, mapy a nákresy, které znázorňují výchozí situaci a očekávaný vývoj v průběhu projektu. Pokud je to relevantní, měl by být přiložen také dobře vypracovaný podnikatelský model.

Q.3. Jaké je vhodné měřítko testovaného řešení?

Neexistuje předem stanovené vhodné měřítko pro řešení, které má být testováno. Pokud však projekt navrhuje řešení malého rozsahu s omezeným dopadem na cílové sektory, bude tato skutečnost zohledněna během procesu hodnocení a promítne se do konečného bodového hodnocení, které může být nižší než u projektu s širším dopadem. Doporučuje se jasně a podrobně popsat, jak bude navrhované řešení replikováno a přenášeno v průběhu projektu a po jeho skončení, aby mělo co nejširší dopad. Vždy mějte na paměti, že replikace řešení přesahuje rámec komunikace, šíření a vytváření sítí. Strategie replikace musí zahrnovat konkrétní činnosti, které mají vyvolat účinek, jenž umocní výsledek projektu v širokém měřítku, tj. v jiných odvětvích nebo městech, na regionální úrovni nebo na úrovni země, v jiných zemích atd.

Q.4. Mohou být velké infrastruktury financovány v rámci tématu LIFE Nový evropský Bauhaus?

Ne, výstavba velkých infrastruktur nespadá do oblasti působnosti programu LIFE. Nicméně program LIFE může financovat pilotní projekty a demonstrační projekty, které mají ukázat, že určité řešení funguje; může financovat součást stavby, ukázat, jak lze použít ekologické materiály namísto neekologických...

Q.5. Je důležité zapojit zainteresované strany (stakeholdery)?

U všech projektů LIFE je zásadní, aby byly zapojeny příslušné zainteresované strany. Je to obzvláště důležité pro projekty NEB, pro které je participativní přístup základní a charakteristickou pracovní metodou. Projekt by měl jasně identifikovat příslušné zainteresované strany (např. místní komunity, tvůrce politik, firmy a podnikatelské subjekty, které by mohly mít o navrhované řešení zájem atd.) a popsat, jak je hodlá zapojit a mobilizovat, aby se zvýšil jeho dopad a aby byl projekt začleněn do širšího kontextu. Výhodou je rovněž partnerství s příslušnými institucemi, které mohou navrhovaný přístup dlouhodobě propagovat. Měly by být předloženy dopisy potvrzující zájem a podporu projektu ze strany příslušných aktérů a zainteresovaných stran.

2.5. Otázky relevantní pouze pro SAP Climate Action

Q.1. Pokud se projekt plně zaměřuje na jednu z oblastí intervence, ale nikoli na některý z bodů, lze jej stejně tak považovat za projekt, který je v souladu s prioritami?

Ano, pokud je projekt v souladu s jedním určeným rozsahem (scope), bude hodnocen jako projekt vyhovující prioritám. Oblasti intervence (odrážky-body) jsou uvedeny jako příklady, nejsou vyčerpávající.

Q.2. Priority CCA 1&2&6: mohou se adaptační strategie, řešení a systémy na podporu rozhodování zaměřit na určené hrozby související s klimatem, nebo by měly být holistické?

Adaptační strategie, řešení a systémy na podporu rozhodování se mohou zaměřit na určené hrozby související s klimatem. Je však třeba poznamenat, že kritérium pro udělení grantu č. 1 "Relevance" bude posuzovat, do jaké míry návrhy nabízejí vedlejší přínosy a podporují synergie s jinými oblastmi politiky.

Q.3. Chceme zabránit odtoku vody umístěním adaptačních opatření. Dotýkáme se také chráněných stanovišť a druhů. Jak to můžeme zdůraznit, abychom zvolili dalších 7 %?

Pokud je hlavním cílem vašeho projektu zavedení adaptačních opatření ke zvýšení odolnosti vůči rizikům spojeným s vodou, můžete podat žádost v rámci tématu Adaptace na změnu klimatu (Climate Adaptation). Všechny standardní akční projekty (SAP) v podprogramu CLIMA mají maximální míru financování 60%. Podprogram LIFE Příroda a biodiverzita nabízí za určitých podmínek vyšší míru spolufinancování (67 % a 75 %). Další podrobnosti naleznete v dokumentech k výzvám programů LIFE CLIMA a LIFE Nature & Biodiversity.

Q.4. CCM – Jsou podmínky uvedené na str. 17 výzvy (4 odrážky o tom, jak by měl projekt přispět k dosažení cílů) kumulativní?

Katalog cílů nemá kumulativní charakter. Tento inkluzivní přístup pomáhá shromáždit projekty, které přispívají ke klíčovým cílům výzvy z různých úhlů pohledu / přístupů / typů projektů. Není tedy nutné zaškrtnout všechny položky, ale samozřejmě dosažení co největšího počtu z nich pomůže získat více bodů při hodnocení.

Q.5. Nabízí LIFE podporu/poradenství při tvorbě podnikatelského plánu?

Podpora tvorby nebo přípravy podnikatelského plánu je způsobilá.

Q.6. Rádi bychom předložili návrh zaměřený na hospodaření v lesích – měli bychom jej předložit v rámci Climate adaptation (Adaptace na změnu klimatu) nebo Climate mitigation (zmírnění změny klimatu)?

Lesnické projekty jsou způsobilé jak v rámci CCA, tak v rámci CCM, a opatření může mít dopad jak na přizpůsobení se změně klimatu, tak na její zmírnění. V rámci CCM se hlavní opatření zaměřují na snížení emisí skleníkových plynů a zvýšení sekvence uhlíku (a tyto dopady je třeba měřit), zatímco adaptační projekty zlepšují odolnost lesů a měří se různé typy ukazatelů (např. plocha odolnějšího lesa).

Q.7. Oblast intervence CLIMA Natural Carbon Sinks (Přírodní propady uhlíku) - Jsou podporovány projekty související s postupy hospodaření na moři? Zdá se, že výzva je velmi zaměřena na pevninu a vztah k SZP.

Rozsah (Scope) 4 programu LIFE-2024-SAP-CLIMA-CCM – Zmírňování změny klimatu zahrnuje "Rozvoj postupů hospodaření na pevnině a na moři, které mají vliv na emise a jejich odstraňování, zachování a zvyšování přírodních propadů uhlíku". Postupy hospodaření na moři jsou tedy zahrnuty, i když tento typ opatření není výslovně uveden mezi oblastmi intervence. Seznam oblastí intervence je považován pouze za orientační.

Q.8. CCM – V případě obnovy rašelinišť mohou být konkrétní opatření velmi nákladná i pro malé lokality - jak můžeme zdůvodnit nákladovou efektivitu?

Stejně jako u každého projektu je třeba poskytnout co nejvíce informací, které popisují akce projektu a náklady na ně, dopad projektu, způsob udržení výsledků projektu atd. Návrhy hodnotí externí odborníci, kteří znají náklady na různé typy prací a na základě poskytnutých informací vyhodnotí, zda náklady uvedené v návrhu jsou adekvátní.

Q.9. CCM – Jaká jsou specifika č. 3 "Zvýšit výrobu (...) energie z obnovitelných zdrojů (...)" ve srovnání s podprogramem Přejít na čistou energii?

Tato možná oblast intervence je záměrně otevřená, aby se řídila přístupem „zdola směrem nahoru“ v rámci výzvy LIFE SAP CLIMA. Žadatelé mohou při výběru mezi podprogramy *Clima Action* a *Clean Energy Transition* zvážit následující informace:

- Zboží dlouhodobé spotřeby, jako je vybavení, infrastruktura a prototyp, je tradičně způsobilé v rámci programu LIFE SAP CLIMA (odpisy nebo dokonce plné náklady při dodržení určitých podmínek). Vývoj, instalace a testování technologií souvisejících s obnovitelnou energií by proto spadaly do výzvy LIFE SAP CLIMA.
- Nadnárodnost: v rámci programu LIFE SAP CLIMA není podmínka nadnárodní partnerství. Návrh může podat jeden žadatel z jedné země. Za nadnárodní partnerství mohou být uděleny bonusové body, ale není to podmínkou.

Q.10. Jsou v rámci priority CCM týkající se energeticky náročných odvětví (EII) tato odvětví někde definována? Existuje omezený seznam EII?

Priorita u energeticky náročných odvětví zůstává stejná jako v předchozích letech. Neexistuje žádný definovaný seznam, ale za EII považujeme odvětví s vysokou spotřebou energie a s vysokým potenciálem úspor. Patří sem například ocelářský, hliníkový, sklářský, keramický, cementářský a chemický průmysl. Tím se neomezujeme na velká průmyslová odvětví, naopak bychom se chtěli zaměřit na malé a střední podniky, které mají vysokou spotřebu energie a které by mohly mít transformační dopad na svá odvětví.

Q.11. CCM: Je možné podat projekt zaměřený na snížení emisí skleníkových plynů a znečištění ovzduší současně?

Ano, projekt v rámci EII může být zaměřen na snížení emisí skleníkových plynů z průmyslového procesu, ale může mít další dopad na snížení znečištění ovzduší. Tento přístup umožní, aby návrh "nabízel vedlejší přínosy a podporoval synergie s dalšími oblastmi politiky, které jsou relevantní pro dosažení cílů politiky v oblasti životního prostředí a klimatu" (kritéria pro udělení grantu - relevance).

Q.12. Témata CLIMA Transport a Circular Economy & Quality of Life AIR jsou často podobná. Poskytnete nějaké návrhy, jak vybrat to správné?

Přístup k výběru správného podprogramu by mohl být založen na environmentálním problému, na který se v konkrétním kontextu projekt primárně zaměřuje. Pokud je hlavním problémem špatná kvalita ovzduší v určité oblasti/městě, na které je projekt zaměřen, pak má projekt příslušný cíl "kvalita ovzduší" a látky znečišťující ovzduší (např. PM, NO_x atd.) představují hlavní ukazatele pro popis dopadů. V tomto případě lze kvantifikovat i vedlejší přínosy související se zmírněním emisí skleníkových plynů. A naopak, pokud je projekt zaměřen např. na strategii zmírnění změny klimatu v určitém odvětví (např. v automobilovém průmyslu), je hlavním ukazatelem snížení/vyhnutí se emisím CO₂ekv: v tomto případě může téma CLIMA lépe odpovídat účelu projektu a snížení znečištění ovzduší představuje vedlejší přínos.

Q.13. Jak je uvedeno ve výzvě, projekty by měly začínat na TRL 4-5 a končit na TRL 8-9. To znamená, že uvažujeme o velmi dlouhých projektech. Je to skutečně cílem programu LIFE?

Projekty s TRL nižším než 4-5 jsou mimo rozsah výzvy LIFE SAP CLIMA. Projekt může začít také na

vyšší TRL než 4-5. V každém případě maximální délka projektu je 10 let, jak je uvedeno v dokumentu výzvy (oddíl 10).

Q.14. CLIMA GOV: zdá se, že je obtížné dosáhnout měřitelných výsledků u tohoto typu projektu. Existuje nějaký příklad z minulých projektů, který by ukázal, jak dosáhnout měřitelného dopadu?

Přímé dopady projektů GOV jsou obecně zvýšená úroveň povědomí, znalostí, změna spotřebních vzorců, lepší koordinace institucí nebo plánů, začlenění cílů v oblasti klimatu do různých politik, lepší monitorování nebo prosazování. Tyto dopady můžete prokázat prostřednictvím průzkumů, změněných vzorců spotřeby, přijatých/realizovaných nových právních předpisů nebo strategií a plánů. Dopady na klima a životní prostředí jsou u projektů GOV zpravidla nepřímé a jsou viditelné obvykle ve střednědobém horizontu po skončení projektu.

Q.15. Podporuje program LIFE vývoj nástrojů, služeb na podporu rozhodování nebo studií ke zvýšení odolnosti vůči klimatu?

Ano, je to tak, hlavně v tématu GOV. Projekt vyvíjející nástroje nebo studie musí obsahovat konkrétní kroky, v jejichž rámci se implementují tyto nástroje, nebo využívají studie při tvorbě politiky/monitoringu během trvání projektu.

Q.16. Můžeme použít část finančních prostředků z programu LIFE na podporu jiného subjektu, který vyvíjí místní iniciativu? Jaké jsou podmínky?

Je to povoleno pro granty a ocenění. Finanční podpora třetím stranám bude akceptována v projektech, jejichž cílem je pomoci subjektům mimo projektové partnerství (např. neziskovým organizacím, místním orgánům, skupinám občanů, jednotlivým zemědělcům) při realizaci nebo rozvoji místních iniciativ, které přispějí k dosažení cílů projektu. Maximální celková částka na finanční podporu třetích stran činí 100 000 EUR; maximální částka na jednu třetí stranu činí 20 000 EUR. V žádosti musí být jasně uvedeno, proč je finanční podpora třetím stranám potřebná, kritéria a postupy pro poskytnutí finanční podpory, uveden seznam různých typů činností, na které může třetí strana získat finanční podporu. Návrh musí rovněž jasně popisovat výsledky, kterých má být dosaženo.

Q.17. Chci vypracovat projekt, který zvýší kapacity pro energetickou účinnost. Mám podat žádost v rámci programu LIFE CET nebo CLIMA Governance and Information?

Obecně jsou požadavky na CET v rámci programu LIFE více preskriptivní, pokud jde o témata, rozsah a partnerství. LIFE GOV více uplatňuje přístup „zdola směrem nahoru“ a umožňuje větší flexibilitu, pokud jde o navrhovaná opatření a rozsah projektu (způsobilá jsou i místní opatření). Rozdíly jsou také v míře financování. V každém případě si prosím prostudujte dokumenty k výzvám obou podprogramů, abyste zjistili, kam váš nápad nejlépe zapadá.

Q.18. Má CLIMA-GOV způsobilé náklady na vybavení a infrastrukturu?

Ano, ale tyto investice jsou v tématu CLIMA-GOV spíše omezené a výjimečné.

Q.19. CLIMA GOV&INFO: jak velký je celkový rozpočet, který EU přidělí? A přibližně kolik projektů se má o tento rozpočet podělit?

Pro výzvu 2024 má téma CLIMA GOV orientační rozpočet 8 milionů eur. Na základě zkušeností z předchozích výzev je pravděpodobné, že bude financováno přibližně 5 projektů.

Q.20. Jsou vodohospodářské projekty způsobilé v rámci *Climate change governance and information*?

Projekty týkající se vody jsou v rámci *Climate change governance and information* způsobilé. V závislosti na specifikách svého projektu je můžete zařadit do příslušných oblastí, jako jsou 1. Podpora fungování Evropského paktu o klimatu, 2. Pobídky k opatřením v oblasti chování, mainstreamových opatření na snižování emisí a opatření v oblasti účinného využívání zdrojů a energie, 3. Činnosti na zvyšování povědomí o potřebě přizpůsobit se změně klimatu a zmírnit její dopady.

Q.21. Co jsou to projekty blízké uvedení na trh ("close-to-market") a existují pro ně specifické požadavky?

Projekty blízké uvedení na trh jsou standardní akční projekty (SAP), jejichž cílem je nejen poskytovat lepší environmentální řešení, ale také zajistit, aby tato řešení byla široce přijata společnostmi obecně a zejména ekonomikou prostřednictvím výslovně tržně orientovaného přístupu.

Neexistují žádné konkrétní požadavky na to, kdo by měl být koordinujícím příjemcem, nicméně se očekává (i když formálně není vyžadováno), že do konsorcia bude zapojena alespoň jedna společnost, která může zaručit realizaci tržního přístupu.

V pokynech obsažených ve formulářích standardní žádosti (SAF) jsou uvedeny konkrétní požadavky na projekty blízké uvedení na trh (např.: cílová výrobní kapacita by měla být v průmyslovém/komerčním měřítku již v průběhu projektu), proto věnujte těmto specifickým požadavkům zvláštní pozornost.

Stejně jako u všech projektů SAP musí i projekt "close-to-market" obsahovat povinný pracovní balíček nazvaný "Udržitelnost, replikace a využití výsledků projektu", do kterého budou obvykle zahrnuty všechny činnosti zaměřené na dosažení trhu a povinný výstup Podnikatelský plán včetně replikace.

3. Strategické integrované projekty a projekty na ochranu přírody (SIP/SNaP)

Q.1. Kdo může poskytnout pomoc a informace o strategických integrovaných projektech a projektech na ochranu přírody (SIP/SNaP) v mé zemi?

[Národní kontaktní místa programu LIFE](#) mohou žadatelům poskytnout poradenství. Aby se zvýšily šance na úspěch žádostí a zejména aby se předešlo neúmyslné konkurenci mezi projekty s podobnými cíli, doporučujeme potenciálním žadatelům, aby této pomoci využili.

Kromě toho se lze obrátit na oddělení LIFE na GŘ pro životní prostředí a CINEA, které poskytnou vodítka ohledně možných projektových koncepcí. Pište prosím na adresu CINEA-LIFE-ENQUIRIES@ec.europa.eu.

Kromě toho může při přípravě návrhů strategických projektů pomoci [grant na technickou pomoc](#).

Q.2. Můžeme požádat o grant na technickou pomoc a ve stejném roce i o grant na program LIFE SIP nebo LIFE SNaP?

Ano, podat žádost na obě výzvy v jednom roce je možné. Tato skutečnost musí být zohledněna v žádostech.

3.1. Stupeň 1 (projektový záměr)

Q.2. Mohou projekty SNaP/SIP řešit více než jeden plán?

Ano, je to dovoleno. Jeden SIP se může zaměřit na více než jeden plán. Podmínkou je, aby alespoň jeden z plánů nebo strategií, na které se zaměřuje, patřil mezi plány a strategie uvedené na seznamu způsobilých plánů a strategií v kapitole 2 dokumentu výzvy a aby projekt usiloval o svou úplnou realizaci v koordinaci/mobilizaci s dalšími fondy kromě programu LIFE.

Q.3. Pracujeme na návrhu, který je zaměřen na realizaci více než jednoho způsobilého plánu/strategie, ale online návrh umožňuje nahrát pouze 1 soubor pdf. Jak můžeme nahrát nebo zpřístupnit všechny zacílené plány/strategie?

Vskutku existuje v rámci IT omezení, podle kterého lze nahrát pouze 1 soubor pdf jako zacílený plán (plány), takže navrhujeme 2 řešení:

- Buď vytvoříte seznam (rejstřík) a sloučíte tento seznam a zacílené plány/strategie do 1 pdf a odešlete jej,
- Nebo nahrajete pdf, které obsahuje odkaz ke stažení všech zacílených plánů/strategií.

Preferována by byla první možnost, abychom již měli plány/strategie nahrané v eGrants, ale i druhá možnost by byla přijatelná.

Q.4. Všichni účastníci mého konsorcia patří do stejného členského státu EU a já dostávám následující žluté upozornění "Výzva vyžaduje alespoň 2 účastníky z různých členských států EU a přidružených zemí, v současné době máte 1". Můžeme návrh předložit, nebo potřebujeme alespoň 1 účastníka z jiného členského státu EU nebo přidružené země?

Jedná se o chybu v systému odesílání. Jediným požadavkem je, aby v konsorciu byli 2 nebo více účastníků ze způsobilé země (viz seznam způsobilých zemí v kapitole 6 dokumentu k výzvě), ale úplně všichni mohou patřit do stejné země.

Pokud máte 2 nebo více účastníků z oprávněné země, ignorujte prosím toto upozornění.

Q.5. Je povinné mít v konsorciu SIP/SNaP více příjemců? Můžeme ve Stupni 2 zahrnout další příjemce/přidružené subjekty/přidružené partnery, se kterými se ve Stupni 1 ještě nepočítalo? Je možné změnit roli (koordinátora/příjemce/přidruženého/přidruženého partnera) zúčastněné strany mezi Stupněm 1 a Stupněm 2?

Minimální počet příjemců je dva a jeden z nich by měl být orgán odpovědný za provádění zacíleného plánu/strategie/akčního plánu. Viz také otázka níže.

Ve Stupni 2 můžete zahrnout další příjemce/přidružené subjekty/přidružené partnery a také změnit roli zúčastněné strany mezi Stupni 1 a 2.

Tyto změny by však měly být v žádosti ve druhém stupni dobře odůvodněny.

Q.6. V oddíle 3.2 "Vstup zainteresovaných stran" se v pokynech uvádí "Přiložit dopisy o podpoře, které prokazují typ a úroveň již zajištěných závazků (pokud existují)", ale na straně 44 dokumentu výzvy k předkládání návrhů se dopisy o podpoře vztahují pouze na Stupeň 2. Musíme přiložit ty, které máme ve Stupni 1?

Do Stupně 1 podpůrné dopisy nezahrnujte.

Q.7. Podrobný rozpočet: v dřívějších výzvách k předkládání integrovaných projektů LIFE se v návrhu Stupně 1 (dříve projektový záměr) uváděl celkový rozpočet projektu bez rozlišení kategorií nákladů nebo příjemců. Platí to stále stejným způsobem, nebo je třeba uvádět podrobný rozpis?

Ve Stupni 1 je třeba vyplnit tabulku "3 - Rozpočet" ve formuláři A a uvést odhad celkového rozpočtu na příjemce podle jednotlivých kategorií nákladů. Viz tabulka na straně 9 v souboru https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/temp-form/af/af_life-sip-snap_en.pdf.

Q.8. Může část B šablony žádosti předkládající projektový záměr překročit limit 45 stran?

Ne. Při nahrávání části B formuláře žádosti předkládající projektový záměr berte v úvahu, že stránky nad tento limit nebudou pro hodnotitele viditelné (takže se ztratí).

Q.9. Podle dokumentu k výzvě "by se konsorcia měl v zásadě účastnit národní orgán odpovědný za plán/strategii/akční plán jako koordinátor. V odůvodněných případech se může účastnit i mimo roli koordinátora, ale v každém případě by měl být součástí konsorcia". V mém členském státě však existují různé orgány, které jsou odpovědné za vypracování plánu/strategie, a několik subjektů, které jsou odpovědné za jeho provádění. Jak bychom k tomu měli přistupovat?

Upozorňujeme, že v dokumentu Výzvy je jako cíl zdůrazněna realizace plánu (nikoli jeho vypracování). Projekt by proto měl být koncipován s ohledem na tento dlouhodobý cíl a jak projektový záměr, tak i úplný návrh by měly jasně vysvětlit, který orgán nebo orgány jsou odpovědné za úplnou realizaci a jaké jsou role ostatních orgánů a zainteresovaných stran při realizaci plánu. Tento podíl odpovědnosti by měl být také náležitě zohledněn v projektovém partnerství. I když může být koordinátor pouze jeden, ostatní subjekty odpovědné za realizaci částí plánu by měly být v ideálním případě zapojeny jako příjemci.

V souvislosti s tím věnujte pozornost následujícímu kritériu způsobilosti uvedenému v oddíle 9 dokumentu výzvy: *zapojení klíčových zainteresovaných stran*. Při přípravě projektové žádosti a intervenční logiky je důležité vzít v úvahu, aby se do projektu zapojily všechny zainteresované strany, které jsou pro realizaci plánů klíčové.

Q.10. Ve výzvě k předkládání návrhů zmiňujete hodnocení "finanční a provozní kapacity" žadatelů. Posuzuje se finanční a provozní kapacita v rámci Stupně 1? V případě, že ano, jak probíhá?

Pokud jde o finanční kapacitu, ve Stupni 1 se neprovádí žádná kontrola. Pokud jde o provozní kapacitu, jedinou kontrolou prováděnou ve Stupni 1 je "hrubé" posouzení konsorcia, aby se nejprve zjistilo, zda je zahrnut příslušný orgán pro provádění cílového plánu/strategie, a zda jsou zahrnuty i subjekty, které jsou pro provádění pracovních balíčků nejdůležitější.

Q.11. Co v případě plánů odpadového hospodářství v praxi znamená "velký územní rozsah", s nímž se počítá u SIP/SNaP? Mohl by být SIP/SNaP realizován v některých samostatných provinciích, nebo by se mělo jednat o geograficky jednotnou/kontinuální oblast?

Je na žadateli, aby rozhodl o výběru regionů nebo provincií, na které se bude vztahovat SIP/SNaP, ale měly by spadat do oblasti, na kterou se vztahuje plán (plány), na něž se projekt zaměřuje.

Q.12. Pokud partneři SIP/SNaP připravují souběžně s projektem SIP/SNaP také žádosti o standardní akční projekt LIFE (SAP) a také projekty Horizon Europe, přispěje tato synergie k pozitivnímu hodnocení SIP/SNaP? Je zmínka o komplementaritě mezi SIP/SNaP a SAP nutná, nebo ne? Kde a jak by měla být uvedena ve Stupni 1 (projektový záměr)?

U návrhů SIP/SNaP se podporuje synergie s ostatními fondy EU. I když je samozřejmě dobré zajistit komplementaritu mezi projektem SIP/SNaP v rámci programu LIFE a běžícím/budoucím projektem LIFE SAP, pozitivně by se hodnotila především komplementarita s akcemi financovanými z jiných fondů EU (včetně fondů Horizon Europe, fondů regionálního rozvoje atd.).

Ve Stupni 1 by měly být informace uvedeny v části B projektového záměru v části "5. Doplňkové financování".

Q.13. U plánů v celostátním měřítku: co by se považovalo za doplňková opatření pro tak velký rozsah?

Obecně se doplňkovým opatřením rozumí jakékoli opatření, které není zahrnuto v SNaP/SIP a které přispívá k provádění plánu (plánů).

Například v případě plánu SIP zaměřeného na kvalitu ovzduší v celostátním měřítku by doplňkovým opatřením mohla být výměna starých kotlů za nové, méně znečišťující, a to v celostátním měřítku s využitím jiných vnitrostátních fondů nebo fondů EU než LIFE. Nebo v případě SIP zaměřeného na plány povodí pokrývající celou zemi může doplňkové opatření zahrnovat například odstranění všech hydromorfologických překážek nebo vytvoření a obnovu mokřadů.

Další příklady naleznete na webových stránkách probíhajících integrovaných projektů, které najdete v databázi projektů LIFE na [adrese https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search](https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search).

Q.14. Může projektový záměr odkazovat na plán, strategii nebo postup v oblasti životního prostředí nebo klimatu, který ještě nebyl dohodnut s EK nebo ještě nebyl přijat?

Jak je uvedeno v dokumentu výzvy, pokud v době předložení projektového záměru nedošlo k formálnímu přijetí, měl by žadatel vysvětlit stav přijetí a prokázat, že k tomuto přijetí dojde před uplynutím lhůty pro předložení úplného návrhu SIP/SNaP.

Q.15. Podle dokumentu výzvy by měl SIP/SNaP směřovat k úplné realizaci zacíleného plánu nebo strategie. Vzhledem k širokému záběru strategie, na kterou se hodláme zaměřit, je však realističtější zaměřit se pouze na část této strategie. Je to přípustné?

Dlouhodobým cílem každého projektu SIP/SNaP by opravdu měla být úplná realizace zacílené strategie/plánu. Proto byly zavedeny integrované projekty – aby pomohly realizovat kompletní implementaci plánů a strategií a pomohly členským státům tento ambiciózní úkol splnit.

S omezeným rozpočtem SIP/SNaP není možné plně realizovat většinu strategií pouze v rámci rozpočtu LIFE. Proto jsou velmi důležité doplňkové akce, a proto se mnoho dosud financovaných projektů SIP/SNaP zaměřuje spíše na odstraňování překážek pro realizaci celé strategie (budováním kapacit, přípravou plánů řízení, zapojením zainteresovaných stran atd.) než na jedno téma strategie.

Je však také možné koncipovat projekt SIP/SNaP, který se zaměřuje na jeden prvek strategie a používá jej jako prostředek k dosažení ostatních cílů této strategie. V takovém případě by měl koncepční dokument takový přístup jasně zdůvodnit a přesvědčit hodnotitele, že i při tomto užším zaměření bude nakonec realizován celý plán.

Q.16. V našem členském státě máme rozsáhlý plán/strategii, který pokrývá různá odvětví. Bylo by vhodné mít SIP/SNaP s jedním nebo dvěma konkrétními akcemi týkajícími se každé z těchto oblastí? A pak doplňková opatření vztahující se ke každé oblasti? Nebo by to mohlo být považováno za nedostatečně koherentní pro SIP/SNaP?

Klíčovým cílem SIP/SNaP je úplné provedení strategie/plánu. Pokud tedy vaše strategie zahrnuje několik odvětví, rádi bychom ve vaší žádosti viděli, jak bude tato strategie realizována pro každé odvětví, a to buď prostřednictvím akcí zahrnutých do SIP/SNaP, nebo prostřednictvím doplňkových akcí. To neznamená, že samotný SIP/SNaP bude pokrývat všechny akce předpokládané v plánu, a chápeme to tak, že většina akcí bude realizována prostřednictvím doplňkového financování.

Můžete také zvážit dostupnost finančních prostředků na doplňkové aktivity. Pro činnosti v některých odvětvích může být snazší mobilizovat doplňkové financování, zatímco pro jiná to může být obtížnější, a v případě potřeby se můžete dokonce rozhodnout pokrýt více akcí z těchto odvětví z programu SIP/SNaP (financovaného z programu LIFE). V tomto smyslu tedy váha v SIP/SNaP může, ale nemusí být rovnoměrně rozdělena mezi všechna odvětví zahrnutá ve strategii v závislosti na konkrétním kontextu vašeho členského státu.

Q.17. Chceme požádat o SIP pro zmírnění dopadů změny klimatu (Climate Change Mitigation). Připravujeme se sice na aspekty zmírňování dopadů změny klimatu podle dokumentu k výzvě, nicméně si uvědomujeme, že aby byl projekt úspěšnější, měl by obsahovat také malý počet opatření souvisejících s adaptací na změnu klimatu. Byly by takové akce způsobilé pro financování z programu LIFE SIP?

Pokud jsou adaptační opatření obsažena v plánu nebo strategii, kterou se bude váš projekt SIP zabývat, pak je v pořádku mít tato opatření v projektu (nebo případně je pokrýt doplňkovými opatřeními).

Pokud tato opatření souvisejí s projektem, tj. například by zlepšila projekt nebo by bez nich byl projekt méně efektivní, pak je v pořádku, že jsou tato opatření navržena. Bylo by však třeba uvést jasné zdůvodnění, aby hodnotitelé pochopili, jakou přidanou hodnotu má zařazení těchto akcí a jak podporují cíle projektu.

Q.18. Jaký je rozdíl mezi strategiemi a postupy/plány (roadmaps) v případě SIP zaměřených na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, které cílí na národní, regionální nebo odvětvové/sektorové strategie zmírňování emisí skleníkových plynů nebo postupy v ekonomice?

Sdělení v podobě Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050 (roadmap) vybízí průmyslová odvětví k vypracování nízkouhlíkových plánů, které analyzují, jak mohou jednotlivá průmyslová odvětví přispět k dosažení cílů EU v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně do roku 2050. Jedná se o plány a postupy (roadmaps), které mají být implementovány pomocí SIP. Příklady odvětvových plánů, které existují v rámci velkého Plánu do roku 2050 a které by mohly být realizovány v rámci SIP pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně v rámci programu LIFE, jsou následující:

- a. plán keramického průmyslu
- b. plán chemického průmyslu
- c. plán ocelářského průmyslu.

Na rozdíl od plánů nebo strategií, jako je adaptační strategie nebo plán správy povodí, které jsou vedeny a budou přijímány orgány veřejné správy, budou průmyslové nízkouhlíkové plány přijímány samotným průmyslem. Kromě toho jsou projekty SIP realizující tyto plány povzbuzovány i ve "Sdělení o Plánu do roku 2050", zatímco například SIP provádějící plán povodí v rámci podprogramu Životní prostředí je plán vyžadovaný zvláštními unijními právními předpisy v oblasti životního prostředí.

Q.19. Bude část příspěvku EU převedena na začátku projektu? Pokud ano, bude převeden koordinátorovi nebo přímo každému příjemci?

Veškeré platby jsou směřovány koordinátorovi, který je poté zodpovědný za rozdělení finančních prostředků mezi příjemce podle potřeby.

První platba předběžného financování koordinátorovi (20 % grantu) bude provedena do 30 kalendářních dnů od vstupu smlouvy o grantu v platnost (nebo od okamžiku, kdy obdržíme finanční záruku, pokud je to relevantní).

Q.20. Jaké je rozdělení plateb EU během trvání projektu SNaP/SIP?

Nejprve předběžné financování 20 % po podpisu grantové dohody, poté průběžná platba skutečně vynaložených nákladů 3 měsíce po skončení každé fáze s omezením, že součet všech plateb do fáze závěrečné zprávy nesmí překročit 80 % maximální výše grantu LIFE. A nakonec platba zůstatku na konci projektu.

Q.21. Mohou být do SIP/SNaP zahrnuty kaskádové granty (finanční podpora třetím stranám)? Můžete prosím objasnit následující větu z pokynů: „náklady na finanční podporu třetím stranám: povoleny pro granty a ocenění; maximální celková částka na finanční podporu třetím stranám 200.000 EUR; maximální částka na jednu třetí stranu 60.000 EUR, pokud není požadována vyšší částka, protože by jinak bylo nemožné nebo bylo příliš obtížné dosáhnout cíle akce, což je řádně odůvodněno ve formuláři žádosti“.

Kaskádové granty jsou možné způsobilé náklady v rámci programu LIFE v následujícím formátu: 60.000 EUR na třetí stranu a strop až do výše 200.000 EUR pro všechny granty. To znamená, že za způsobilé náklady lze považovat 6 takových grantů po 30.000 EUR, případně 10 grantů po 20.000 EUR nebo jakoukoli jinou konfiguraci, která umožní dodržet limit 60.000 EUR na grant, aniž by byly překročeny celkové náklady 200.000 EUR na součet všech grantů.

Ve výjimečných případech může být pro danou třetí stranu přijata částka vyšší než 60.000 EUR, pokud se prokáže, že cíl akce (projektu) by jinak nebylo možné nebo bylo příliš obtížné splnit.

Pokud plánované kaskádové granty nesplňují výše uvedená kritéria, nelze je považovat za způsobilé náklady projektu. V takovém případě by snad žadatel mohl zvážit, zda by nemohly být pokryty v rámci doplňkových opatření SIP-SNaP.

Q.22. Existuje maximální povolený rozdíl mezi rozpočtem ve Stupni projektového záměru a konečným návrhem projektu SIP/SNaP?

Není stanovena pevná částka nebo % rozdílu, ale orientačně platí, že pokud rozdíl v celkovém rozpočtu přesáhne 10 %, bude při hodnocení těchto změn provedena hlubší kontrola. Situace, kterým je třeba se vyhnout, mohou být např:

- i. Rozpočet se podstatně snížil v důsledku výrazného snížení ambicí projektu, můžete očekávat, že hodnotitelé tuto skutečnost označí a penalizují v kritériu pro udělení grantu 2 (Dopad).
- ii. Rozpočet se podstatně zvýšil, ale ambice projektu zůstávají podobné jako ve stupni projektového záměru, což snižuje jeho hodnotu za vynaložené prostředky.

Obecně platí, že v případě změn rozpočtu bude posuzována hodnota za vynaložené peníze a porovnávána s hodnotou ve stupni projektového záměru.

Pokud jde o projekty SNaP, viz odhady rozpočtu přiděleného na SNaP pro jednotlivé členské státy ve víceletém pracovním programu na stranách 19-20. Obvykle také uvádíme průměrný (očekávaný) rozpočet v dopise s oznámením o výsledcích hodnocení zasílaném žadatelům, kteří prošli stupněm projektového záměru.

Q.23. Můžete potvrdit, že v projektovém záměru musíme omezit počet výstupů na 10 - 15 pro celý projekt?

Ne, žádný takový limit neexistuje. Konkrétně:

- Ve stupni projektového záměru byste v oddíle 3 (Implementace) formuláře žádosti (část B) měli vyplnit pouze oddíly 3.1 (Pracovní plán) a 3.2 (Vstup zainteresovaných stran), přičemž byste měli poskytnout široký přehled o pracovním plánu a jeho pracovních balíčcích a uvést pouze klíčové výstupy/výsledky každého pracovního balíčku (žadatelé by jinak mohli mít problémy s omezením počtu stran).
- Ve stupni úplného návrhu (Stupeň 2) budete muset vyplnit i zbývající pododdíly oddílu 3, zejména podrobný popis každého pracovního balíčku, který zahrnuje, pokud jde o milníky a výstupy, pokyn, že pro daný pracovní balíček byste měli omezit počet výstupů na maximálně 10 až 15 za celý projekt.

Q.24. Reportování o KPI: je třeba do SIP/SNaP zahrnout doplňková opatření?

Během trvání projektu budou muset příjemci SIP/SNaP podat zprávu (reportovat) celkem třikrát (krátce po zahájení, v polovině období a ve fázi závěrečné zprávy). Příjemci budou muset podávat zprávy o dopadech souvisejících nejen s financováním z programu LIFE, ale také s doplňkovým financováním, přičemž je třeba mezi nimi rozlišovat vždy, když to bude možné.

3.2. Stupeň 2 (úplný návrh)

Pozorně si prosím přečtete otázky a odpovědi ke Stupni 1 (projektový záměr), protože mnohé z nich jsou relevantní i pro Stupeň 2 (úplný návrh).

Obecná témata

Q.1. Rozumím dobře tomu, že v rámci kritéria pro udělení grantu "Dopad" bude při posuzování celého návrhu projektu zvažován pouze přímý dopad programu LIFE SIP/SNaP?

Ne. Dopad bude měřen na základě vyhodnocení několika faktorů. Pro každý typ SIP/SNaP tyto faktory zahrnují očekávanou úroveň implementace zacíleného plánu/strategie/postupu jako přímý důsledek akcí a opatření předpokládaných v daném SIP/SNaP nebo prostřednictvím doplňkových opatření financovaných z jiných prostředků mobilizovaných souběžně se SIP/SNaP. V úvahu se však bude brát jak přímý dopad samotného SIP/SNaP, tak nepřímý dopad vyplývající z akcí katalyzovaných projektem SIP/SNaP. Například u žádostí o SNaP zaměřených na PAF bude hodnocení zohledňovat celkové očekávané zlepšení stavu ochrany druhů a stanovišť nebo u SIP v oblasti vod celkový dopad z hlediska řešení významných neřešených zátěží nebo zlepšení směrem k dobrému stavu/potenciálu dle Rámcové směrnice o vodě.

Q.2. Můžeme podat žádost o úplný návrh SIP/SNaP, pokud zacílený plán/strategie/akční plán ještě nebyl schválen?

Ve stupni úplného návrhu (nejpozději do doby předložení úplného návrhu) by měl být zacílený plán/strategie/akční plán schválen příslušnými orgány ve vaší zemi. Pokud má zacílený plán/strategie/akční plán navíc zákonnou povinnost být předložen Evropské komisi, měl by být Evropskou komisí přezkoumán a považován přinejmenším za přijatelně kvalitní.

Výjimka: Pokud nový zacílený plán ještě nebyl přijat, ale existuje jeho předchozí platná verze (např. plán, který vstoupil v platnost v roce 2015 a je stále platný, dokud ho nenahradí nový plán), uveďte jak stávající platný plán, tak poslední návrh nového plánu. V takovém případě vysvětlíte situaci s plány v části B formuláře žádosti, aby mohla být řádně posouzena a vyhodnocena.

Q.3. Pokud je členem konsorcia instituce odpovědná za péči o soustavu Natura 2000 v naší zemi, je nutné přiložit formulář A8, který je vyžadován v případě provádění opatření v oblastech Natura 2000?

Když zmiňujete "formulář A8", který jako takový ve výzvě 2024 již neexistuje, chápeme to tak, že odkazujete na přílohu "Prohlášení o doplňkovém financování". Jak je uvedeno v dokumentu výzvy:

V každém případě, aby byla žádost způsobilá ve stupni úplného návrhu projektu, musí být splněna alespoň jedna z následujících podmínek:

- **Spolu s úplným návrhem projektu musí být předložen jeden dopis o záměru (Příloha „Prohlášení o doplňkovém financování“), který jasně potvrzuje dostupnost doplňkového financování nebo skutečný závazek k jeho uvolnění.** Dopis musí být podepsán kompetentním orgánem, který zastupuje zdroj financování;
- Je poskytnut doklad o přidělení doplňkových finančních prostředků po spuštění výzvy LIFE 2021 (13/07/2021).

Q.4. Ohledně data zahájení projektu – podle pokynů uvažujeme o prosinci 2024. Je to správně, nebo je vhodnější uvést jiné datum zahájení?

Navrhované datum zahájení, zejména prosinec 2024, je přiměřené. Jak je uvedeno v oddíle 10 dokumentu výzvy, datum zahájení a doba trvání projektu budou stanoveny v grantové dohodě a obvykle se datum zahájení stanoví po podpisu grantu, což se skutečně očekává v listopadu až prosinci 2024. V ideálním případě bychom tedy navrhovali stanovit datum zahájení v lednu 2025.

Výjimečně však lze v řádně odůvodněných případech udělit zpětné datum zahájení – nikdy však ne dříve než v den podání návrhu.

Q.5. Existuje v tomto stupni možnost zvýšit rozsah projektu SIP/SNaP, aby bylo možné co nejúplněji realizovat cílený plán, což by následně vedlo k navýšení požadované částky financování EU z cca 20 milionů EUR na maximální částku přidělenou naší zemi, tj. 30 milionů EUR?

Můžete zvýšit rozsah a rozpočet, ale berte v úvahu následující:

- Dodatečné činnosti musí být jasně zaměřeny na realizaci zacíleného plánu.
- Hodnota získaná za vynaložené peníze by měla být dobře odůvodněná.
- Obecně platí, že tyto zásadní změny musíte dobře odůvodnit. Provedené změny by neměly být takové, že pokud by byl s těmito změnami předložen již projektový záměr, byl by neúspěšný.
- V minulosti bylo u návrhů LIFE (tradičních projektů) povoleno navýšit rozpočet o maximálně 10 % mezi stupněm projektového záměru a stupněm úplného návrhu, a pokud byla tato hranice překročena a návrh byl vybrán, byl grant snížen na tuto hranici. I když by pro SIP/SNaP mohla existovat o něco větší flexibilita v závislosti na dostupném rozpočtu, počtu a kvalitě obdržených návrhů, váš návrh, pokud bude úspěšný, by mohl potřebovat snížení požadovaného grantu ve fázi přípravy grantové dohody, pokud navýšíte rozpočet, jak naznačujete. Berte to prosím v úvahu při předkládání svého návrhu.
- V každém případě před podáním návrhu doporučujeme projednat se všemi dotčenými potenciálními žadateli o SNaP (dalšími orgány odpovědnými za realizaci zacíleného plánu, příslušnými ministerstvy atd.) co nejefektivnější využití národní alokace v letech 2021-2027. Klíčovou roli při usnadnění těchto diskusí by mohla sehrát národní kontaktní místa programu LIFE.

Q.6. Je povoleno přidávat partnery ve druhém stupni procesu podávání žádostí?

Ano, konsorcium může být posíleno o další příjemce, pokud je to dobře odůvodněno a považováno za nezbytné pro dosažení cílů projektu.

Finanční témata

Q.7. Může se rozpočet konsorcia nebo jednotlivého partnera ve Stupni 2 procesu podávání žádostí zvýšit nebo snížit?

Celkový rozpočet projektu viz otázka č. 22 v oddíle 3.1.

Rozumné a dobře odůvodněné změny v rozpočtech příjemců mohou být přijaty.

Q.8. Jak by měl být do rozpočtové tabulky vložen převod části příspěvku z programu LIFE od jednoho příjemce k jinému? Například soukromý příjemce X realizuje činnosti za 100.000 EUR. Přijímá 60.000 EUR z příspěvku ES a investuje 10.000 EUR z vlastního spolufinancování. Koordinující příjemce Y, veřejný subjekt, má v úmyslu převést 30.000 EUR ze svého příspěvku ES, na který má nárok za realizaci činností v rámci své odpovědnosti, příjemci X, aby pokryl náklady na činnosti prováděné příjemcem X (100.000 EUR).

Rozdělení nákladů, finančních příspěvků, vlastních zdrojů atd. mezi jednotlivé příjemce je třeba uvést ve formuláři žádosti pod Administrativními formuláři v části A, oddíl 3 - Rozpočet (a také v povinné příloze "podrobná tabulka rozpočtu"). O tom, jak budou tyto prostředky rozděleny mezi příjemce, rozhoduje samotné partnerství s ohledem na typ úkolů, za které budou jednotliví partneři zodpovědní, jejich kapacity (technické a finanční) atd. Nicméně míra financování nákladů bude činit určité procento (max. 60 %) způsobilých nákladů akce. Vezměte prosím také na vědomí, že

pokud to orgán poskytující grant vyžaduje, musí být veškerá ujednání mezi partnery uvedena v písemné dohodě o konsorciu mezi příjemci (článek 7, vzorová grantová dohoda, strana 32).

Viz také "Oddíl 13 - Důležité" v dokumentu výzvy, konkrétně části "Smlouva o konsorciu" a "Vyrovnaný rozpočet projektu".

Doplňkové akce a témata financování

Q.9. Definice „přidružených partnerů“ uvedená v dokumentu k výzvě zní: „Žadatelé se mohou účastnit s přidruženými partnery (tj. partnerskými organizacemi, které se podílejí na akci, ale bez nároku na získání grantových prostředků). Účastní se bez nároku na finanční prostředky, a proto nemusí být potvrzeni“. Je doplňkové financování „mobilizované“ „přidruženými partnery“ způsobilé k prokázání „doplňkového financování“ pro SIP/SNaP?

Doplňkové financování mobilizované přidruženými partnery je způsobilé k prokázání mobilizace doplňkového financování, pokud zmíněné prostředky nejsou přiděleny na pokrytí oněch 40 % nákladů projektu, které nejsou kryty grantem LIFE.

Q.10. Jaké je nejbližší přijatelné datum zahájení doplňkového projektu?

Doplňkové akce jsou z definice mimo váš strategický projekt, to znamená, že nejsou financovány z rozpočtu projektu, ačkoli přispívají k realizaci stejného plánu/strategie, na který je zaměřen strategický projekt.

Neexistuje pro ně žádná hranice „nejdřívějšího data zahájení“.

Vezměte však prosím na vědomí, že pro zajištění způsobilosti vašeho návrhu, konkrétně doplňkové mobilizace finančních prostředků, musí být ve stupni úplného návrhu splněna alespoň jedna z následujících podmínek:

- Spolu s úplným návrhem projektu musí být předložen jeden dopis o záměru (Příloha „Prohlášení o doplňkovém financování“), který jasně potvrzuje dostupnost doplňkového financování, které má být mobilizováno, nebo skutečný závazek k jeho uvolnění. Dopis musí být podepsán kompetentním orgánem, který zastupuje zdroj financování
- je poskytnut doklad o přidělení doplňkových prostředků po vyhlášení předchozí výzvy (přesné datum viz dokumentace k výzvě, kapitola 2, oddíl "další podmínky", v části, kde je zmíněna mobilizace/koordinace doplňkových prostředků).

Q.11. V naší zemi dosud nebyl určen příslušný orgán pro některé fondy, u nichž se předpokládá, že budou mobilizovány jako doplňkové fondy (např. EZFRV). Jak můžeme vyplnit formulář "Prohlášení o doplňkovém financování"? Koho můžeme pověřit vyplněním a podpisem formuláře?

Existují zvláštní podmínky pro to, aby bylo doplňkové financování považováno za mobilizované, a zvláštní podmínky (související s doplňkovým financováním) pro to, aby byl návrh způsobilý (viz předchozí otázky a oddíl 2 dokumentu výzvy).

Vezměte prosím na vědomí, že orgány, které jsou v současné době odpovědné za tyto fondy, by měly vyplnit a podepsat příslušné formuláře, jinak tyto fondy nelze považovat za formálně „mobilizované“.

Upozorňujeme také, že v každém případě musí být dodrženy minimální požadavky na způsobilost stanovené v dokumentu výzvy (tj. identifikovat Doplňkový fond s již fungujícím Řídicím orgánem, který může podepsat Prohlášení o doplňkovém financování).

Realizace, monitoring a KPI

Q.12. Vzhledem k tomu, že projekt bude realizován ve dvou fázích (1. fáze trvá 3 roky a 2. fáze trvá 4 roky), jak přesně je třeba naplánovat činnosti 2. fáze ve stupni žádosti? Bude možné provést změnu (dodatek) později v průběhu realizace projektu? Pokud ne, jak podrobný by měl být plán pro 2. fázi? Mohou být výsledky a/nebo milníky specifikovány později, před koncem 1. fáze?

Vzhledem k prodlouženému časovému horizontu a související nejistotě při plánování úkolů a výstupů s velkým předstihem mohou být podrobnosti poskytované pro 2. fázi menší (např. jen orientační plán úkolů a rozpočet). Celkově by však fáze 2 měla poskytnout ucelený obraz o tom, co, jak, kdy a kým má být v tomto ohledu provedeno, včetně výstupů, milníků a měřitelných výsledků a dopadů, které by umožnily posoudit kvalitu celkové strategie a příslušných úkolů.

Jak je uvedeno v šabloně žádosti, pro první fázi projektu byste měli poskytnout podrobné informace, zatímco pro další fáze může být míra podrobnosti nižší: „Pro první fázi projektu by měly být úkoly popsány podrobně. Úkoly v pozdějších fázích projektu mohou obsahovat méně podrobností, ale celkově musíte stále prokázat, jak bude dosaženo cílů pracovních balíčků prostřednictvím realizace všech fází.“

Po skončení fáze se provede vyhodnocení pracovního plánu, aby se zjistilo, zda je třeba provést změnu, která by buď poskytla podrobnější pracovní plán pro následující fázi (fáze), a/nebo jej upravila.

Q.13. V rámci vyzývacího dopisu (invitation letter) jsme obdrželi následující zpětnou vazbu na náš projektový záměr SNaP: "není jasné, jak se tyto [aktivity v projektu] promítnou do konkrétních opatření tak, že dojde ke zmírnění obav souvisejících s životním prostředím", "návrh neuvádí podrobnosti o konkrétních dopadech souvisejících s ochranou přírody – namísto např. správy (governance) atd." a také "není jasné, zda by projekt konkrétně přesáhl vývoj metodiky, budování povědomí a lepší porozumění atd.". Konsorcium se potýkalo s tím, jak tento vstup interpretovat, protože se zdá, že odkazuje spíše na rozsah (scope) projektu SAP než na rozsah projektů SNaP a na výměnu výsledků a dopadů. Rozsah projektu SNaP uvádí, že projekt by měl podpořit realizaci zvolené strategie zejména prostřednictvím:

- vývoje, testování, demonstrace a aplikace relevantních metod a postupů,
- rozvoj dlouhodobé kapacity pro monitoring druhů,
- zlepšování znalostní základny,
- zvyšování povědomí a
- zlepšení administrativní kapacity příjemců a řídicích orgánů.

Projekt zahrnuje vše výše uvedené. Ačkoli je zřejmé, že dopad projektu SNaP by měl zahrnovat významné snížení zátěže a přispění k příznivému stavu druhů a stanovišť, z rozsahu vyplývá, že tyto dopady jsou v mnoha případech nepřímé, tj. představují dopady činností, aktivit a výsledků projektu na životní prostředí a společnost, na rozdíl od přímých výsledků samotného projektu.

Musí se projekt zaměřit na konkrétní ochranné akce v terénu (jak vyplývá ze zpětné vazby), nebo se může zaměřit na zajištění předpokladů pro účinné ochranné akce?

SNaP by se měl zaměřit na úplnou realizaci zacíleného PAF a spolu s doplňkovými opatřeními potřebnými k dosažení úplné realizace odstranit všechny zbývající administrativní, finanční, strukturální a jiné překážky jeho provádění. Kromě obecných cílů SNaP by návrh měl obsahovat informace o:

- očekávané úrovni realizace daného PAF jako přímého důsledku akcí předpokládaných v rámci SNaP nebo prostřednictvím doplňkových akcí financovaných z jiných prostředků mobilizovaných souběžně se SNaP;
- plocha, na kterou se opatření vztahují, počet lokalit, význam těchto lokalit z hlediska druhů a typů stanovišť v rámci jejich biogeografických oblastí;
- očekávané zlepšení stavu druhů a stanovišť z hlediska ochrany, se zvláštním zřetelem na ta stanoviště a druhy, které jsou považovány za prioritní a/nebo u nichž byl zaznamenán nepříznivý stav z hlediska ochrany, a
- očekávané zlepšení dlouhodobé kapacity monitorovat a hodnotit stav druhů a stanovišť významných pro EU (články 11 a 17 Směrnice o stanovištích).

Za tímto účelem by měl návrh zajistit, že všechna opatření, včetně všech konkrétních opatření souvisejících s ochranou přírody uvedených v zacíleném PAF, budou provedena/financována buď v rámci samotného projektu, nebo prostřednictvím doplňkových akcí, a to během trvání projektu nebo po jeho skončení. U těch opatření, která budou realizována po skončení projektu, by mělo být jasné, jakým způsobem (během trvání projektu by měl být zaveden konkrétní mechanismus nebo by měla být podrobně popsána přesvědčivá strategie) jich bude dosaženo.

Ačkoli se jedná především o stupeň projektového záměru, přečtěte si také otázku č. 15 v oddíle 3.1.

Q.14. Ohledně povinného pracovního balíčku pro Udržitelnost, replikaci a využití výsledků projektu – jak přesný by měl tento pracovní balíček být vzhledem k tomu, že úkoly budou realizovány v horizontu 10 a více let a veškeré náklady a zapojené finanční prostředky budou plánovány s vysokou mírou nejistoty?

Rozsah vaší strategie pro udržení a využití výsledků projektu je popsán v oddílech 2.2 "Udržitelnost a využití výsledků projektu" a 2.3 "Katalytický potenciál: Replikace a převedení do většího měřítka" formuláře žádosti. Pokyny uvedené ve formuláři žádosti popisují záležitosti, které by měla strategie zvážit a řešit.

Povinný pracovní balíček "Udržitelnost, replikace a využití výsledků projektu" v rámci oddílu 3.2 "Pracovní balíčky a činnosti" má odrážet převedení strategie do konkrétních opatření. Vzhledem k prodlouženému časovému horizontu a související nejistotě se může jednat pouze o orientační plán a rozpočet. Měl by však poskytnout ucelený obraz o tom, co, jak, kdy a kdo má v tomto ohledu udělat, včetně jasných výstupů, milníků a měřitelných výsledků a dopadů, které by umožnily posoudit kvalitu celkové strategie a příslušných úkolů.

Jak je uvedeno v šabloně žádosti, pro první fázi projektu byste měli poskytnout podrobné informace, zatímco pro další fáze může být úroveň podrobnosti nižší: „Pro první fázi projektu by měly být úkoly popsány podrobně. Úkoly v pozdějších fázích projektu mohou obsahovat méně podrobností, ale celkově musíte stále prokázat, jak bude dosaženo cílů pracovních balíčků prostřednictvím realizace všech fází.“

Q.15. Jaké jsou požadavky na monitorování během realizace projektu? Budou prováděny každoročně?

Každoroční monitorovací návštěvy se budou konat po celou dobu trvání projektu, s výjimkou prvního roku, kdy se uskuteční dvě monitorovací návštěvy, aby se usnadnil hladký začátek.

Q.16. Projekt SNaP, který navrhujeme, by měl mít dopad na nespočet stanovišť a druhů v pěti různých regionech. Jak můžeme vyplnit část KPI týkající se dopadů na biodiverzitu – druhy a biodiverzitu – stanoviště?

Je zřejmé, že podrobné vykazování výkonnosti projektu (výsledků a dopadů) pro všechna cílová stanoviště a druhy není proveditelné jak během přípravy návrhu, tak pro účely řízení a monitorování projektu. Existuje několik přijatelných možností, např. sloučení a prezentace informací za jednotlivé regiony, prezentace shrnutí dopadů za jednotlivé regiony atd. Třebaže by tyto možnosti měly být akceptovatelné, upozorňujeme, že návrh by měl v každém případě prokázat, jak a v jakém rozsahu budou cílové plány realizovány (s využitím kvantifikovaných přístupů, např. pro cílové biotopy a

druhy, pokud je to možné a relevantní) v návaznosti na opatření / cíle, které již byly v těchto plánech stanoveny. Jinými slovy, žadatelé by měli zajistit, že potřebné údaje, které by umožnily vyhodnotit dopad projektu, budou k dispozici nebo budou poskytnuty spolu s předložením návrhu.

Přílohy / Dodatky

Q.17. Musí být dopisy o podpoře vypracovány pouze na vámi navrhovanou přílohu, tj. na "Prohlášení o spolufinancování"? Můžeme je přiložit vypracované na vlastních šablonách?

Prohlášení o spolufinancování a dopisy o podpoře jsou dvě různé věci:

- Účelem Prohlášení o spolufinancování je potvrdit závazek třetích stran, že poskytnou část ze 40 % rozpočtu projektu, která není pokryta spolufinancováním z programu LIFE (60 %). Přinejmenším ve formuláři žádosti ve stupni 1 jste žádné takové spolufinancování nepředpokládali (sloupec "finanční příspěvky" níže červeně).

3 - Budget

No.	Name of beneficiary	Country	Role	Previous costs without grants / EUR	Previous costs / EUR	Co-financing costs / EUR	Project costs - infrastructure / EUR	Project costs - equipment / EUR	Project costs - other / EUR	Financial support / EUR	Total project cost / EUR	Total eligible costs / EUR	Total estimated project cost - not eligible / EUR	Financing rate	Maximum EU contribution on the eligible costs / EUR	Requested EU contribution on the eligible costs / EUR	Maximum amount / EUR	Maximum guaranteed by the project / EUR	Total contribution / EUR	Financial contribution / EUR	Other / EUR	Total estimated project cost / EUR	
1	Fondacione de Parroquia de Urucubã (Associação Local)	PL	Coordinator	12 380 542	0	1 264 870	2 067 338	1 593 281	1 400 320	208 000	0	1 800 320	21 214 874	0	21 487 441	0	12 892 867	12 892 867	12 892 867	0	0	0	12 892 867
2	Utwórca i Kierownik Bioparku Kobieta a W Naturze	PL	Partner	4 275 151	776 434	1 029 121	1 356 348	1 030 911	772 350	0	0	1 029 121	11 496 422	0	11 491 322	0	808 974	808 974	808 974	0	0	0	11 491 322
3	Utwórca i Kierownik Bioparku Kobieta a W Naturze	PL	Partner	0	0	1 130 790	0	0	0	0	0	1 130 790	1 130 790	0	1 130 790	0	1 130 790	1 130 790	1 130 790	0	0	0	1 130 790
Total				17 382 196	776 434	3 764 221	4 806 686	3 221 132	2 142 270	208 000	0	2 889 441	24 111 222	0	24 111 222	0	20 909 732	20 909 732	20 909 732	0	0	0	20 909 732

- Dopisy o podpoře by se neměly vztahovat na spolufinancování rozpočtu projektu, ale na jakýkoli jiný druh závazku k podpoře od třetí strany nebo zainteresované strany a mohou mít jakoukoli formu.

4. Technická pomoc pro replikaci (TA-R)

Q.1. Jak použít povinný formulář žádosti o SAP a OAG ve výzvě TA-R?

Následující oddíly části B formuláře žádosti se nevztahují na tuto výzvu TA-R, a proto je není třeba vyplňovat:

- 1.1 Východiska a obecné cíle projektu: specifické pokyny Pro přírodu a biodiverzitu a Pro oběhové hospodářství a kvalitu života
- 1.4 Koncepce a metodika: konkrétní pokyny Pro přechod na čistou energii a Pro oběhové hospodářství a kvalitu života
- 6 Prohlášení: Vyšší míra financování

Všechny ostatní oddíly by měly být vyplněny.

Q.2. Rádi bychom náš návrh TA-R postavili na stále probíhajícím projektu financovaném EU. Je to možné?

Návrh TA-R můžete podat ještě v době, kdy běží předchozí projekt financovaný EU. Předchozí projekt by však měl skončit před datem zahájení vašeho nového projektu TA-R.

Q.3. Mohou být replikační projekty (TA-R) použity na projekty "blízké uvedení na trh", které usilují o větší tržní uplatnění? Nebo se více zaměřují na záležitosti politiky?

Cílem projektů LIFE – Technická pomoc pro replikaci (TA-R) je usnadnit převedení výsledků do většího měřítka nebo replikaci výsledků financovaných v rámci programu LIFE nebo, pokud je to pro splnění cílů programu LIFE relevantní, v rámci jiného programu financovaného EU.

Proto může být výzva TA-R vhodná i pro projekty, které jsou blízko uvedení na trh. Návrh TA-R by se mohl zabývat dalšími kroky potřebnými k účinnému uvedení produktu nebo služby vyvinuté v rámci

předchozího projektu na trh v souladu s cíli programu LIFE (např. vypracování obchodní strategie, podnikatelský plán, poradenské činnosti, navazující činnosti, studie trhu nebo proveditelnosti). Je důležité poznamenat, že projekty, které již využily podpory projektů LIFE Close-to-Market, nejsou způsobilé pro financování v rámci této výzvy TA-R.

Kromě toho budou pro tuto výzvu způsobilé pouze návrhy v oblasti "Životní prostředí" (tj. "Příroda a biologická rozmanitost" a "Oběhové hospodářství a kvalita života").

5. Provozní granty (OG)

Q.1. Kdy bude vyhlášena výzva k předkládání žádostí o provozní granty LIFE? Kdy je lhůta pro předkládání návrhů?

Otevřená výzva k předkládání žádostí o provozní granty LIFE pro neziskové subjekty bude vyhlášena v polovině dubna 2024 na portálu Evropské komise *Funding & Tenders*. V letošním roce bude výzva k předkládání návrhů rozdělena do dvou kroků: výzva k předkládání návrhů v rámci rámcové dohody o partnerství (FPA) s uzávěrkou 5. září a výzva k předkládání návrhů v rámci zvláštní grantové dohody (SGA) s uzávěrkou 17. září. Předběžný harmonogram výzvy SGA a hodnocení naleznete zde: [LIFE – Výzvy k předkládání návrhů - Evropská komise \(europa.eu\)](#).

Q.2. Bude na informačním dni o programu LIFE EU probíhat jednání o provozních grantech?

Ano, během informačních dnů k výzvám (poslední den, pátek 26. dubna, dopoledne) se uskuteční zasedání, na kterém budou představeny výzvy k předkládání žádostí o provozní granty LIFE, včetně technických a finančních aspektů žádostí.

Q.3. Jaký je časový harmonogram hodnocení provozních grantů a grantových dohod v rámci programu LIFE? Bude se podobat časovému harmonogramu z minulých let?

Proces hodnocení zahájíme v září a budeme usilovat o to, abychom žadatele o výsledcích hodnocení informovali do prosince 2024, a aby smlouvy o grantu byly podepsány nejpozději v dubnu 2025.

Q.4. Jaké jsou nejvyšší a nejnižší částky pro granty?

Maximální částka, kterou může EU ročně poskytnout, je 700.000 EUR na příjemce, což představuje maximálně 70 % celkových způsobilých výdajů. Pro organizace, kterým byl v roce 2023 udělen provozní grant, již maximální částka NENÍ omezena částkou požadovanou v předchozím finančním roce. Minimální částka není stanovena.

Q.5. Jaký je rozdíl mezi rámcovou dohodou o partnerství (FPA) a zvláštní grantovou dohodou (SGA)?

FPA zahrnuje víceletý strategický plán (dva roky zahrnující finanční rok 2025 a finanční rok 2026), zatímco SGA se zaměřuje na cíle, činnosti a výsledky prvního roku (finanční rok organizace 2025) a podrobný rozpočet. Popis činností pro pracovní plán SGA lze převzít ze strategického plánu FPA.

Q.6. Lze předkládat návrhy v jiných jazycích než v angličtině?

Doporučuje se vyplnit technickou část návrhu v angličtině, návrhy však mohou být předloženy v kterémkoli z úředních jazyků EU. Upozorňujeme, že grantová dohoda, soubory týkající se řízení projektu, komunikace s agenturou CINEA a formální zprávy budou muset být v angličtině.

Q.7. Mohou být zprávy auditorů, které musí být předloženy v Rejstříku účastníků pro posouzení finanční způsobilosti, předloženy v jiných jazycích než v angličtině?

Ano, přijímají se všechny jazyky EU, ale pokud jsou k dispozici anglické verze, přiložte je k žádosti také.

Auditní zprávy lze předložit jako ověřené kopie. Překlad nemusí být vyhotoven soudním překladatelem.

Q.8. Jaký je rozpočet na současné období?

V současné době je k dispozici orientační rozpočet ve výši 14,37 milionu EUR na rozpočtový rok 2025.

Q.9. Co je lepší, zůstat u jednoho cíle (životní prostředí/příroda nebo klima/přechod na čistou energii), nebo pokrýt více cílů?

V tomto ohledu neexistuje žádná preference; důležitá je kvalita návrhu, ať už je zaměřen na jednu oblast, nebo jich zahrnuje více.

Q.10. Ve výzvě k předkládání návrhů je uvedeno, že by měla být předložena "výroční zpráva o činnosti za předchozí rok". Znamená to, že žadatel musí existovat alespoň jeden rok?

Ne. Žadatelská nevládní organizace musí předložit svou poslední zprávu o činnosti, aby bylo možné posoudit její způsobilost. Pokud je žadatel nově vytvořeným subjektem, který existuje méně než jeden rok, je přijatelné, aby zpráva o činnosti zahrnovala méně než 12 měsíců. To platí i pro nevládní organizaci, která byla vytvořena jinou existující nevládní organizací jako nový právní subjekt.

Q.12. Jaké dokumenty bychom měli předložit místo Výroční zprávy o činnosti a Osvědčení o auditu v případě nově založených NNO, které existují méně než rok?

U nových subjektů/sítí lze výjimečně předložit tyto dokumenty:

- a. Podnikatelský plán nevládní organizace (nebo jeho ekvivalent);
- b. V případě výjimečných okolností, zejména pokud jde o novou síť vytvořenou již existujícími organizacemi, může CINEA udělit výjimku z požadavku na podklady vztahující se k předchozímu roku a požádat žadatele, aby prokázali svou finanční kapacitu jiným způsobem, například předložením:
 - i. Prozatímního rozpočtu nevládní organizace;
 - ii. Podpůrných dokladů, jako je příslušný výpis z banky, daňové přiznání, potvrzení vnitrostátních orgánů o včasném zaplacení sociálních odvodů atd.
- i. Pokud nevládní organizace nemůže žádný z nich předložit nebo pokud výsledek analýzy není uspokojivý, může EASME požádat organizaci o předložení finanční záruky poskytnuté bankou nebo schválenou finanční institucí. Alternativně by mohla jedna nebo několik zakládajících členských organizací vystupovat jako ručitel po přijetí ze strany Agentury a po ověření finanční životaschopnosti dané organizace (finanční záruku by musela předložit tato třetí strana).

Q.13. Co myslíte strukturou a činnostmi pokrývajícími nejméně tři členské státy EU?

Žadatelé budou muset prokázat strukturu a činnosti pokrývající alespoň tři členské státy EU. Za tímto účelem musí být partneři a členové formálně založeni jako právní subjekt. Partnerství, síť a členství musí být zastoupeny řídicí radou nebo jiným správním fórem, které je svými členy pověřeno zastupovat síť na úrovni EU. Stanovy a/nebo zprávy o činnosti členství, partnerství nebo sítí budou sloužit jako důkaz o struktuře a činnosti zahrnující alespoň tři země (viz Kritéria způsobilosti výzvy).

Q.14. Je skutečnost, že má organizace tři kanceláře ve třech různých členských státech EU, dostatečná pro splnění kritéria způsobilosti?

Podle pravidel současné výzvy k předkládání návrhů musí žadatelé prokázat strukturu a činnosti pokrývající alespoň tři členské státy EU. To lze prokázat vašimi stanovami nebo jiným oficiálním dokumentem.

Q.15. Pokud žadatelská organizace nemá členskou síť, ale spolupracuje s řadou partnerů na základě memorand o porozumění nebo jiných forem dohody, je v takovém případě způsobilá pro grant pro

NNO?

Pro provozní granty LIFE lze zohlednit pouze strukturované členství nebo legálně registrované síť. Pokud mezi žadatelem a jeho partnery neexistuje strukturovaný vztah, bylo by obtížné prokázat, že jsou vzájemně provázáni. Memorandum není stejně závazné jako stanovy organizace. Proto se zdá, že organizace by nespĺnila kritérium způsobilosti č. 5.

Q.16. Jak můžeme prokázat rozměr EU a nezávislost naší nevládní organizace?

Žadatelé jsou vyzváni, aby předložili oficiální dokumenty, například stanovy organizace, které budou analyzovány za účelem ověření jejich souladu s kritérii způsobilosti. Lze nahlédnout i do dalších zdrojů, jako jsou internetové stránky nevládní organizace a zprávy o činnosti.

Q.17. Může nezisková organizace, která je financována "soukromými komerčními subjekty", žádat o financování?

Způsobilá by byla pouze tehdy, pokud by bylo možné prokázat její nezávislost.

Q.18. Členy naší sítě jsou místní samosprávy. Máme nárok na grant LIFE pro NNO?

Pokud je vaše síť složena z orgánů veřejné moci, jako jsou místní, regionální nebo celostátní orgány, nelze subjekt považovat za nezávislý na orgánech veřejné moci, a proto nespĺňuje kritérium způsobilosti 2.

Q.19. Splňuje organizace, která je součástí sítě, aniž by byla jejím koordinátorem, kritéria způsobilosti?

Vezměte prosím na vědomí, že partnerství, síť a členství musí být zastoupeny řídicí radou nebo jiným správním fórem, které je pověřeno svými členy, aby je zastupovalo na úrovni EU, a je odpovědné za činnosti sítě. Pokud máte pochybnosti o způsobilosti vaší organizace, zašlete nám prosím e-mail s příslušnými informacemi/dokumentací a my se pokusíme posoudit způsobilost vaší organizace.

Q.20. Mohou být členové financování? Jak je to se subdodávkami pro členy?

Provozní grant LIFE je grantem pro jednoho příjemce. Pouze žadající nevládní organizace, pokud bude vybrána, se stane příjemcem grantu a může požadovat úhradu nákladů souvisejících se schváleným pracovním programem. Náklady vzniklé subjektům přidruženým k nevládní organizaci nebo jejím členům proto nejsou způsobilé. Pokud za určitých okolností přijímající nevládní organizace zadává subdodavatelské úkoly svým členům za účelem realizace omezené části svého pracovního programu, bude to muset být dostatečně odůvodněno. Zejména je třeba dodržovat pravidla pro zadávání zakázek: zakázka musí být zadána nabídce, která nabízí nejlepší poměr mezi kvalitou a cenou nebo nejnižší cenu, přičemž je třeba se vyhnout střetu zájmů, a toto by mělo být umožněno/předpokládáno v jejím zadávacím řízení (viz také vzorová rámcová dohoda o partnerství).

Q.9. Je povolena finanční podpora třetím stranám? Ve formuláři žádosti je pole v části B: Finanční podpora třetím stranám (je-li to relevantní).

Ne, přímá finanční podpora třetím stranám se nevztahuje na provozní granty, jak je uvedeno v části výzvy *Způsobilé činnosti*. Tuto část prosím ponechte prázdnou. Zadávání subdodávek je povoleno za předpokladu, že jsou dodržena základní pravidla pro zadávání veřejných zakázek (zejména nejlepší poměr ceny a kvality a zákaz střetu zájmů). Hlavním odkazem pro zadávání veřejných zakázek jsou nákupní podmínky vaší organizace.

Q.10. Mohou být členové financování? Jak je to se subdodávkami pro členy?

Provozní grant LIFE je grantem pro jednoho příjemce. Pouze nevládní organizace, která je příjemcem grantu, může žádat o úhradu nákladů souvisejících se schváleným pracovním programem. Náklady vzniklé subjektům přidruženým k nevládní organizaci nebo jejím členům proto nejsou způsobilé. Pokud za určitých okolností přijímající nevládní organizace zadává úkoly v rámci subdodávek svému členovi (členům) k realizaci omezené části svého pracovního programu, muselo by to být dostatečně

odůvodněno. Zejména je třeba dodržovat pravidla pro zadávání veřejných zakázek: zakázka musí být zadána nabídkce, která nabízí nejlepší poměr mezi kvalitou a cenou nebo nejnižší cenu, přičemž je třeba se vyhnout střetu zájmů, a to by mělo být umožněno/předpokládáno v zadávacím řízení (viz také vzorová rámcová dohoda o partnerství).

Q.11. Můžeme zahrnout i činnosti, které nesouvisejí s politikami v oblasti životního prostředí / klimatu?

Tyto činnosti nejsou relevantní pro cíle této výzvy, a proto by v zásadě neměly být do návrhu zařazeny.

Q.12. Je možné, aby nevládní organizace žádala jak o provozní grant LIFE pro nevládní organizace, tak o akční grant LIFE?

Je jistě možné, aby příjemce provozního grantu NNO požádal o grant na akci. Upozorňujeme však, že pokud nevládní organizace obdrží provozní grant i grant na akci, musí zajistit, aby související náklady byly odděleny, aby bylo možné žádat o režijní náklady v rámci grantu na akci. Viz níže uvedené otázky a odpovědi.

Q.13. Pokud je nevládní organizace zároveň příjemcem grantu na akci, může si nárokovat režijní náklady na tento projekt?

Pokud provozní grant pokrývá pouze část obvyklé činnosti příjemce, lze nepřímé náklady v rámci grantu na akci LIFE považovat za způsobilé, pokud je příjemce schopen jasně prokázat, že provozní grant nepokrývá žádné náklady (včetně režijních), které lze nárokovat v rámci grantu na akci. Aby to příjemce prokázal, musí:

- a. používat analytické nákladové účetnictví, které umožňuje oddělit všechny náklady (včetně režijních), které lze přičíst provoznímu grantu a grantu na akci. Za tímto účelem musí příjemce používat spolehlivé účetní kódy a alokační klíče, aby zajistil, že rozdělení nákladů bude provedeno spravedlivě, objektivně a reálně.
- b. odděleně evidovat: všechny náklady vynaložené na provozní granty (tj. osobní náklady, režijní náklady a další provozní náklady spojené s touto částí obvyklých ročních činností) a všechny náklady vynaložené na granty na akce (včetně skutečných nepřímých nákladů spojených s akcí).

Q.14. Jak se vypořádat s činnostmi, které se překrývají s pracovním programem grantu na akci?

Činnosti nelze financovat dvakrát, proto musíte zajistit, aby byly naplánovány a vykázány pouze jednou (buď v provozním grantu, nebo ve smlouvě o grantu na akci a ve zprávách).

Q.15. Bude mít procento požadovaných finančních prostředků EU vliv na hodnocení?

Existují dva případy, kdy se zohledňuje požadovaná míra financování EU:

- a. při posuzování návrhu podle kritéria pro udělení grantu 3 (Zdroje), zejména „přiměřenost rozpočtu a zdrojů a jejich soulad s pracovním plánem“;
- b. v případě závislosti NNO na provozním grantu se zjišťuje, jakým způsobem NNO tuto závislost řeší.

Q.16. Jak máme návrh pro SGA strukturovat, podle tématu nebo podle typu činnosti?

Toto lze provést podle vlastního uvážení, doporučuje se však dodržet stejnou strukturu jako u návrhu FPA.

Q.17. Pokud bude SGA na rok 2024 podepsána v 1./2. čtvrtletí roku 2025, jsou činnosti realizované od ledna 2025 způsobilé pro financování?

Ano, pokud finanční rok nevládní organizace začíná v lednu. Provozní granty se vztahují na stejné období jako finanční rok nevládní organizace.

Q.18. Je možné provádět činnosti mimo zemi žadatele?

Ano, ale činnosti plánované mimo země EU jsou způsobilé pro financování pouze tehdy, pokud přinášejí přímou přidanou hodnotu v jednom nebo více členských státech EU pro implementaci, aktualizaci nebo rozvoj právních předpisů EU v oblasti životního prostředí a/nebo klimatu (včetně přechodu na čistou energii).

Q.19. Jaké typy nákladů jsou způsobilé v rámci provozních grantů LIFE?

Příjemci budou muset vykazovat pouze osobní náklady, nikoliv ostatní náklady (cestovné, subdodávky, vybavení, nájemné atd.). Příjemci provozních grantů vykazují pouze skutečné náklady na pracovníky. Aby se pokryly ostatní náklady vzniklé organizaci, použije se paušální sazba ve výši 50 % celkových způsobilých přímých osobních nákladů. Celkové způsobilé náklady lze tedy vypočítat jako 1,5násobek způsobilých osobních nákladů každé nevládní organizace. Příjemci proto musí během realizace SGA a po jejím skončení uchovávat pouze doklady o osobních nákladech (účetní záznamy týkající se nákladů na zaměstnance, výplatní pásky, pracovní výkazy atd.).

Q.20. Vzhledem k tomu, že část C se týká KPI, mohli byste vysvětlit, jak to bude propojeno s podáváním zpráv?

Ve fázi žádosti: Část C (KPI) musí žadatelé z řad NNO vyplnit na portálu F&T. Pro financované NNO v případě, že je váš návrh vybrán: během realizace projektu není třeba podávat žádné zprávy o KPI. To bude vyžadováno jako součást závěrečné zprávy.

Q.21. Můžeme při kopírování tabulky WP2 za účelem vytvoření dalších WP (pracovních balíčků) smazat pokyny ve všech dodatečně kopírovaných WP?

Pokyny neodstraňujte ani nemažte, musíte je zachovat.

Q.22. V části B šablony SGA je uvedeno: "u každého výstupu musíte uvést měsíc, do kterého se zavazujete jej nahrát na portál [...]". Platí to i pro provozní granty?

Ano, to platí i pro provozní granty. Budete vyzváni k předložení výstupů v době jejich termínu na portálu F&T.

Q.23. K řádnému vyplnění formuláře žádosti SGA (část B) bychom potřebovali další stránky. Bylo by možné získat prodloužení počtu stran?

Na portálu F&T musí žádosti dodržet maximální počet stran uvedený ve výzvě k předkládání návrhů. Upozorňujeme, že pokud se pokusíte nahrát část B (ve formátu pdf) s vyšším počtem stran, systém dodatečné stránky odstraní. V případě potřeby můžete k žádosti přidat přílohy, ale nejdůležitější informace by se měly nacházet v části B.

Q.24. Vzhledem k tomu, že celkové způsobilé náklady budou vypočteny jako náklady na zaměstnance + 50 % na ostatní náklady, jak bude upraven postup auditu? Jaké budou požadované dokumenty, které je třeba uchovávat pro zdůvodnění vzniklých nákladů: např. pracovní výkazy (timesheety), faktury?

Vzhledem k tomu, že úhrada bude založena na skutečných nákladech na zaměstnance, měly by být uchovávány pouze podklady týkající se těchto nákladů (účetní záznamy týkající se nákladů na zaměstnance, výplatní pásky, pracovní výkazy atd.). Paušální sazba 50 % bude pokrývat všechny ostatní náklady (cestovné, vybavení, nájemné, externí pomoc atd.) a žádné podklady k nim nebudou předkládány.

Q.25. Ve formulářích žádostí o SGA se požaduje číslo smlouvy souvisejícího FPA. Jaké číslo má být vloženo?

Při podání žádosti o FPA obdržíte identifikační číslo podobné následujícímu: SEP-210770000. Číslo se samozřejmě budou lišit, protože jsou pro každou žádost jedinečná. Do tohoto pole žádosti SGA uveďte 9 číslic ze žádosti FPA (bez "SEP").

Q.27. V oddíle 2 části B formuláře žádosti SGA se požaduje, abychom uvedli seznam výstupů spojených s jednotlivými pracovními skupinami a specifikovali úroveň jejich šíření. Jaký je rozdíl mezi uvedenými možnostmi?

Na portálu se úroveň šíření výstupů odvíjí od veřejných (PU – public) až po tajné v rámci EU. Upozorňujeme, že úroveň šíření [R-UE/EU-R – Utajované informace EU], [C-UE/EU-C – Utajované informace EU], [S-UE/EU-S – Utajované informace EU] odkazují na Rozhodnutí Komise (EU) č. 2015/444 ze dne 13. března 2015 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU. Tyto stupně utajení by se neměly používat pro program LIFE.

Výstupy s úrovní šíření PUBLIC (PU) se zveřejňují na portálu *Funding and Tender*.

Pokud jsou vaše výstupy do určité míry důvěrné, můžete je označit úrovní šíření SENSITIVE (SEN). Tyto výstupy nebudou zveřejněny.

Q.28. Musíme do popisu každého pracovního balíčku zahrnout shrnutí (stručný přehled) všech činností zahrnutých do pracovního balíčku?

Před popisem činností nemusíte uvádět shrnutí. U každé aktivity (T.1, T.2 atd.) byste měli uvést popis, který zahrnuje prostředky, výstupy, výsledky atd. Činnosti mohou být dále podrobněji popsány v žádosti SGA.

Q.29. Je možné uspořádat pracovní balíčky podle tématu nebo typu činnosti namísto oblastí politiky?

Pracovní balíčky nemusí nutně odpovídat oblastem politiky. Mohou být uspořádány i podle typu činnosti, jak vám to nejlépe vyhovuje. Měli byste se však snažit použít stejný přístup jako v případě žádosti o FPA (váš budoucí pracovní plán FPA).

Q.30. V části 2.2. "Pracovní balíčky a činnosti – Kanály a prostředky" bychom měli uvést seznam struktur (např. naší sítě) a nástrojů (např. sociální sítě, webové stránky) a upřesnit, jak je budeme používat, nebo popsat proces, jak bude činnost realizována?

To záleží na aktivitě: např. u aktivit zaměřených na obhajování a podporu popíšete kanály (např. účast v odborných skupinách, na veřejných konzultacích atd.), zatímco u komunikačních aktivit můžete představit různé nástroje a média (zpravodaje, články v novinách, sociální sítě atd.) a měli byste také popsat, jak bude aktivita realizována, aby bylo dosaženo navrhovaných cílů.

Q.31. Můžeme danou strukturu šablony aplikace upravit a přizpůsobit ji vlastnímu WP? Nebo musíme respektovat výchozí úlohy ve WP?

V šabloně je v pracovním balíčku 1 rozvoj organizace pro všechny žadatele. Pracovní balíček 2 a následující se týkají všech ostatních činností, které obecně souvisejí s politikou. Takže úkoly v jednotlivých pracovních balíčcích, včetně pracovního balíčku 1, můžete strukturovat podle vlastního uvážení.

Q.32. Mohou být fyzické osoby „pracující na základě přímé smlouvy jiné, než je zaměstnanecká smlouva“ najímány prostřednictvím (jejich vlastní) poradenské společnosti, nebo jsou považovány za subdodavatele? Poradci, kteří plní úkoly rovnocenné zaměstnancům, mají ve skutečnosti velmi často z daňových a právních důvodů své vlastní společnosti.

Organizace může zaměstnávat konzultanty, kteří mají vlastní „firmu“ (prostřednictvím konkrétní pracovní smlouvy), avšak aby bylo možné tyto náklady považovat za „personální“, musí být tito konzultanti samostatně výdělečně činní a jejich firma musí mít formu živnostníka/jednotlivce (tj. právně od ní neodděluje fyzickou osobu, jako to dělá např. s.r.o. nebo LTD). Ve všech ostatních případech, kdy má poradenská firma jinou formu, se jedná o náklady na subdodávky (externí pomoc) a měla by být splněna základní kritéria hospodárnosti a neexistence střetu zájmů.

Q.33. Jak máme vyplnit formulář B žádosti, pokud jde o činnosti HR, mzdovou politiku, aktualizaci finančních postupů, aktualizaci cestovní politiky atd.?

Návrh můžete strukturovat podle vlastního uvážení, nicméně mzdovou politiku, aktualizaci finančních postupů a aktualizaci cestovní politiky byste měli uvést v části věnované rozvoji organizace (podle potřeb organizace).

Q.34. Bylo by přijatelné, kdybychom se v průběhu realizace pracovního plánu odchýlili od závazku, který jsme v dokumentu přijali (například bychom odložili nebo vyměnili opatření, která jsme plánovali provést v uvedených letech? Např. akci plánovanou na rok 2026 dokončíme v roce 2025 a akci na rok 2025 dokončíme v roce 2026)?

Existuje určitá flexibilita, pokud jsou akce dokončeny v rámci časového rámce FPA, ale neexistuje žádná flexibilita, pokud jde o rozpočet (tj. rozpočet každého roku by měl být v daném roce plně vyčerpán a nelze jej převádět). Proto byste se měli snažit plánovat co nejrealističtěji a plán SGA každý rok upravovat.

Q.35. Co se rozumí pod pojmem „probíhající činnost“ (ongoing activity)? Považuje se činnost navazující na činnosti z předchozích let za probíhající činnost?

Ne, to by nebylo považováno za probíhající činnost. Probíhající činnost je činnost, jejíž realizace již byla zahájena, nikoliv činnost, která navazuje na předchozí činnosti.

Q.36. Je v závěrečné zprávě vypočtena celková částka paušálních (flat-rate) nákladů? Je třeba tyto náklady v závěrečné zprávě uvádět po jednotlivých položkách?

Vypočítává se pro předběžný rozpočet v době přípravy grantu a pro konečnou platbu se vypočítává na základě konečných schválených osobních nákladů. Náklady zahrnuté do paušální sazby není třeba rozepisovat do položek.

Q.37. Zahrnují finanční příspěvky třetích stran i příspěvky od soukromých dárců (soukromých nadací, jednotlivců, firem atd.), se kterými ještě nemáme podepsané smlouvy? Můžeme zahrnout příspěvky, které očekáváme od třetích stran, i když ještě nemáme 100% jistotu, že budou zajištěny?

Ano, měli byste uvést očekávané spolufinancování, i když ještě není plně zajištěno. Toto bude opraveno v rámci rozpočtu SGA na každý rok.

Q.39. Příjmy z činností: jedná se o příjmy z komerčních činností? Jsou do této kategorie zahrnuta výběrová řízení EU?

Jsou zde zahrnuty komerční aktivity, ale nikoli financování z EU.

Q.40. Jaká je povolená odchylka mezi částkami, které předkládáme v jednotlivých SGA? Do jaké míry jsme vázáni částkou, kterou uvádíme v „požadované výši grantu“? Je stanoveno maximální procento odchylky?

Jednotlivé roční požadované finanční prostředky SGA by měly být omezeny na 1/3 celkových požadovaných finančních prostředků FPA, jinak bychom mohli způsobit nedostatečné financování všech nevládních organizací nebo naopak překročení vázaného rozpočtu, které bude ztraceno pro následující rok. Proto vás žádáme o pečlivé plánování požadovaných finančních prostředků EU, i když určitá aproximace je nevyhnutelná.

Q.41. Jsme povinni požadovat na neosobní náklady částku ve výši 50 % osobních nákladů, nebo bychom mohli osobní náklady oproti neosobním nákladům zvýšit?

Ne, to není možné. Paušální sazba, která bude muset pokrýt všechny náklady, které nejsou osobními náklady, se vypočítá jako 50 % osobních nákladů pro všechny příjemce.

Q.42. Jak vykazujeme náklady, které se netýkají zaměstnanců? Musíme prokazovat vynaložené náklady?

Nebudete muset podávat zprávy o nákladech, které se netýkají zaměstnanců, a nebudou vyžadovány žádné jiné doklady než ty, které se týkají zaměstnanců (např. pracovní výkazy, výplatní pásky).

Q.43. Existuje určitá míra flexibility, díky níž můžeme převádět až 20 % mezi rozpočtovými kategoriemi, jako tomu bylo v případě předchozích provozních grantů LIFE?

Logika se změnila, protože na úrovni návrhu i zprávy existuje pouze jedna kategorie nákladů (zaměstnanci), a proto nebude třeba vykazovat jiné kategorie nákladů ani provádět rozpočtové převody. Konečný grant se vypočítá na základě způsobilých nákladů, což budou ve všech případech osobní náklady + 50 % osobních nákladů. Náklady, které nejsou osobními náklady, nebudou vykazovány ani ověřovány.

Q.44. Kdy bude vyhlášena další výzva FPA?

Výzva k předkládání žádostí o podporu z FPA je víceletá, a proto nebude žádná nová výzva FPA před rokem 2027. Omezené výzvy pro roční SGA jsou vyhledávány každý rok a budou zaměřeny pouze na vybrané partnery FPA. Pokud tedy vaše organizace nebude vybrána v rámci výzvy FPA v tomto roce, bude muset počkat na další výzvu FPA, která se uskuteční v roce 2027.

Q.45. Jak můžeme propojit Úkoly (Tasks) s Výstupy (Deliverables), pokud počet Úkolů výrazně převyšuje limit pro počet Výstupů (10-15)?

Pokud se vám zdají daná omezení příliš restriktivní, můžete počet výstupů překročit a na hodnocení vaší žádosti to nebude mít žádný vliv.

Q.46. Jak postupovat při výpočtu platu?

Viz níže (výňatek ze Vzorové grantové dohody):

„Náklady na zaměstnance nevládních organizací v rámci programu LIFE OG jsou způsobilé, pokud splňují obecné podmínky způsobilosti a týkají se zaměstnanců pracujících pro příjemce na základě pracovní smlouvy (nebo rovnocenného jmenovacího aktu) a přidělených k činnostem souvisejícím s pracovním programem. Musí být omezeny na platy, příspěvky na sociální zabezpečení, daně a další náklady spojené s odměňováním, pokud vyplývají z vnitrostátních právních předpisů nebo pracovní smlouvy (nebo rovnocenného jmenovacího aktu), a musí být vypočteny na základě skutečně vynaložených nákladů v souladu s následující metodou: {denní sazba pro danou osobu vynásobená počtem dnů odpracovaných na akci (zaokrouhлено nahoru nebo dolů na nejbližší půlden)}. Denní sazba se vypočítá takto: {roční osobní náklady na osobu děleno 215}. Počet denních ekvivalentů vykázaných pro danou osobu musí být identifikovatelný a ověřitelný. Celkový počet denních ekvivalentů vykázaných v grantech EU pro osobu za rok nesmí být vyšší než 215“.

Pokud osoba nepracuje na plný úvazek, bude 215 dní vypočteno poměrně podle koeficientu pracovní doby (např.: pro 50 % to bude 107,5 místo 215). Pokud je čas zaznamenáván v hodinách, měly by být tyto hodiny převedeny na ekvivalenty dnů v souladu s pokyny uvedenými v Anotované grantové dohodě.

Q.47. Plánujete v blízké budoucnosti zveřejnit nějakou výzvu k předkládání návrhů? Pokud ano, kdy?

Další výzva k předkládání návrhů na provozní granty LIFE bude vyhlášena v roce 2027. Cílem současných výzev FPA a SGA je vybrat a financovat rámcové partnery pro finanční roky 2025-2026.

Q.48. Pokud jsme zapojeni do grantu na akci, měly by pracovní balíčky uvádět činnosti, které budeme provádět v rámci jiných akcí financovaných EU? Nebo by měly být striktně odděleny?

Do pracovního plánu pro provozní granty byste měli zahrnout pouze činnosti, které jsou způsobilé pro provozní granty, proto by neměly být zahrnuty jiné činnosti financované z jiných grantů. Pokud však některé nové způsobilé činnosti budou navazovat na projekt financovaný z jiného programu nebo složky, lze tento projekt uvést, ale je třeba jej jasně oddělit, aby nedošlo k dvojímu financování.

Q.49. Musíme spolu s přihláškou předložit životopisy zaměstnanců?

Ne. Životopisy budou vyžadovány pouze v případě pochybností během procesu hodnocení.

Q.50. Naše organizace je nevládní organizací, naše hlavní cíle jsou v oblasti životního prostředí a rádi bychom předložili návrh. Můžete nám poradit s podáním žádosti?

Příslušné informace k žádosti o financování najdete zde: https://cinea.ec.europa.eu/life/life-calls-proposals_en.

Jako nevládní organizace můžete žádat o granty na akce (projekty) nebo o provozní granty pro neziskové subjekty. Před podáním žádosti si pečlivě zkontrolujte kritéria způsobilosti, abyste si ověřili, zda vaše organizace splňuje požadavky výzev.

Q.51. Vzhledem k tomu, že naše organizace v současné době využívá přibližně 80 % provozního grantu na pokrytí nákladů na zaměstnance, mohou být náklady na zaměstnance rovněž pokryty paušální sazbou? Co se stane, pokud nevyčerpáme celou paušální sazbu na ostatní náklady?

Pokud jsou způsobilé náklady vaší organizace z tak velké části tvořeny osobními náklady, bude pro ni paušální sazba jistě výhodná. Od nynějška se totiž způsobilé náklady budou počítat jako osobní náklady x 1,5. Paušální sazba se bude počítat jako 50 % celkových osobních nákladů a bude zahrnovat všechny ostatní náklady (včetně nájemného, cestovného a stravného, vybavení a odpisů, subdodávek a dalších přímých nákladů). Tato paušální sazba nebude vykazována ani ověřována. Upozorňujeme však, že osobní náklady budou kontrolovány během hodnocení, monitoringu a posuzování závěrečné zprávy (po každém ročním SGA) a bude třeba předložit doklady pro platby, jako jsou výplatní pásky a pracovní výkazy (timesheety).

Q.52. Je třeba vyplnit část Milníky v šabloně návrhu SGA?

Oddíl milníků není nutné vyplňovat, protože není povinný pro provozní granty. Uveďte pouze výstupy v jednotlivých pracovních balíčcích.